Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v petek 17. avgusta 1934 Štev. 185 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Beseda o filmu

Pred nekaj dnevi so zaprosili zastopniki mednarodnega filmskega tiska za sprejem pri sv. očetu. Kaj naj bi ljudi, navajene neprestane senzacije, gnalo k poglavarju krščanstva, drugega kakor čisto navadna radovednost, morda celo želja po kaki novi senzaciji? Gotovo so tudi v vatikanskih krogih pravilno precenili obiskovalce, ki pa so vseeno dobili celo poseben sprejem pri papežu, ki je bil vesel prilike, ki so mu jo ponudili za dobro delo. Hotel je namreč pred posrednimi zastopniki filma, ki ga v 62.000 kino-gledališčih po vsem svetu dnevno gleda in uživa na milijone ljudi, poudariti kot poglavar krščanstva, da tudi za film veljajo božje in naravne postave, in da je strašna odgovornosti, ki si jo stvarilci, zagovorniki in proizvajalci slabih filmov nakopljejo na dušo. Če kliče Kristus: gorje slehernemu, kdor pohujša le enega otroka, kako neprimerno večja odgovornost pade na tistega, ki proizvaja ali pa priporoča nemoralen, pohujšljiv film, ki more zastrupiti milijone src! Naravnost čuditi se je, da se javna oblast za to zelo važno socialno stran družabnega življenja tako malo briga. Medtem, ko je rigorozno pazljiva, da cenzuri ne uide ničesar, kar bi v filmu moglo postaviti državo ali policijsko oblast v nepovoljno luč, pa istočasno mirno gleda filme, ki smešijo poštenje, nravstvenost, zakon, religijo, ki poveličujejo razne lopovščine in strasti, ki jih film dostikrat tira do abnormalnih, demonskih absurdistov. Kakor da bi tu ne bila korenina tudi za vse druge, če hočete »policijske« prestopke! Kadar je kaj posebno delikatnega na programu, potem se izvesi napis: »Samo za odrasle«, da stoprav takrat posebno pritisne nedorasla mladina. Ako kdo misli, da v tem pogledu obstoja kaka resna kontrola, naj poseti samo eden ali drugi za mladino prepovedan film v ljubljanskih kino-gledališčih, pa bo videl, kako je s to stvarjo.

Nad četrtino filmov je namenoma preračunjenih na najnižje, primitivne nagone človeške mase. Ti filmi namreč najbolj napolnijo blagajno, zaslužek pa je glavna naloga filma. Zato da razni Foxi, Mayerji, Laskyji, Goldwyni, Zukorji in Löwiji — sami židje in židje imajo v svoji lasti 85% vse svetovne filmske proizvodnje — lahko služijo milijarde »krivičnega mamona«, se mirno pusti zastrupljati milijone državljanov. Nekatere države so v tem pogledu vendarle že napravile precej reda, drugod je pa še vedno v praksi čudna neskladnost, da se n. pr. mladega človeka radi storjenega zločina kaznuje, pri miru se pa pusti kino, kjer se je mladenič često po lastnih izpovedih na sijajnih zgledih lepovščin priučil!!

Brali smo, da so zavedni katoličani ponekod, kakor v Belgiji, Angliji in zlasti v Ameriki pričeli s samoobrambo proti nemoralnim filmom s tem, da so jih pričeli bojkotirati. V tej »križarski vojni« proti filmskemu šundu pa katoličani niso osamljeni, ampak jih podpirajo vsi, katerim je dobrobit naroda in države pri srcu. Bostonski kardinal O'Connel, ki stoji na čelu tega gibanja, je v reviji »Columbia«, glasilu Kolumbovih vitezov, pred nedavnim časom ugotovil, da filmske blagajne v Ameriki že jako nemilo čutijo posledice bojkota. »Dan, ko se bodo filmski podjetniki prebudili, ni daleč, in sicer se bodo zbudili z jako bridkim občutjem. Vse predolgo so mislili, da se jim na prepričanje katoliških mož in žena ni treba ozirati. Pravili so, da nam bodo še kar naprej nudili filmski šund, pa naj bo katoličanom prav ali ne, in mi res do zadnjega nismo nehali polniti njihove blagajne. Sedaj pa se je to obrnilo. Poznam naše ljudstvo in vem, da ne bo dopustilo, da se z njim še naprej tako postopa. Proti napadom umazane filmske industrije imamo pravico in celo dolžnost, da se branimo z najostrejšim orožjem, ki ga imamo.«

Ako bo bojkot resno in dosledno izvajan, ni dvoma, da bo tudi uspel, ker je malo verjetno, da bi država pod Rooseveltovim vodstvom v tem gibanju ostala le opazovalec. Ne smemo pozabiti, da gre za kšeft in v tem pogledu so krščeni in nekrščeni ljudje enako občutljivi. Le kdo bo tudi našim staršem z O'Connelom zaklical, da so sami krivi verskega in nravstvenega propada svojih otrok, ako jih puščajo v »pozlačene dvorane zločina« in jim v ta namen dajejo še denar! Kdo bo dopovedal mladini, kako smešna je, kadar v noši in vedenju opičje posnema razne filmske zvezde in zvezdnike! In še, kako škoda je denarja, ki ga povečini malo imoviti sloji izdajo za filme, katerih največji odstotek, če tudi ni nemoralen, pa služi za poneumnenje ljudi.

Film, ki je prvovrstno propagandno sredstvo, stoji namreč od leta do leta bolj pod vplivom gotovih denarnih in industrijskih koncernov, največkrat pa prikazuje stvari, ki so v interesu političnih gospodovalcev. Le nekaj primerov!

Kakor znano, je lastnik nemške filmske proizvodnje »Ufe« Alfred Hugenberg« ki je velik Vsenemec, revizionist in obenem eden izmed ravnateljev Kruppovih tovaren. Kaj prinaša tedenski pregled njegovih filmov: Francija gradi vojaške utrdbe, vaje angleškega zračnega brodovja, pomorski manevri v Ameriki, parada pod slavolokom v Parizu, pokop generala na Portugalskem, fašisti defilirajo mimo Mussolinija, italijanske podmornice na vajah, poljska konjenica, albanski kralj Zogu nadzira polk pehote... Da, celo beraška Albanija ima vojake, samo Nemčija nima ne tankov, ne oklopnih križark, ne zračnega vojnega brodovja. Nemčija je na milost in nemilost izročena oboroženemu sovragu. Kako krasno žive ljudje po svetu! »Ufa« jih prikazuje, kako pijejo šampanjec, defilirajo, odkrivajo spomenike, posvečujejo zastave, — v Nemčiji pa sama revščina in glad. Tam nekje ob Baltiku tabore jetični šolski otroci. Kmet orje slabo zemljo na Pomorjanskem. Delavci se v znoju kopljejo po tovarnah v Vestfaliji, — to je slika ponižane in prevarane Nemčije. Kako podobo o svetu in življenju si iz tega more napraviti nemški državljan! Seveda se vsi ti filmi vrte tudi pri nas!

Drugod so ljudje nezadovoljni in lačni, kakor recimo milijoni brezposelnih v Ameriki. Tem je treba vrteti filme polne upanja. Postopač dobi milijonarko za ženo, moreš iznajti patent, moreš ujeti zloglasnega zločinca in postati policijski detektiv... Srečen slučaj ti ustvari sijajno bodočnost, torej le ne obupati! Film zaziblje te siromake v pravljični svet, napolnjen s poezijo dolarjev, uspehov in ljubezni... Drugod se delavstvo upira kapitalistom in jim zavida njih lepo življenje. No, v tem slučaju mora film pokazati, da so kapitalisti tudi nesrečni ljudje: enemu so ukradli briljant, drugemu se je edinka poročila s postopaškim umetnikom, tretji je izgubil premoženje, ker je voda zalila njegov rudnik. Pri tem pa so še plemenitega srca. Milijonarjev sin se zaljubi v delavko in jo poroči, drugi reši potapljajočega se otroka, ki je sin nekoga, ki mu je stregel po življenju; tretji zida bolnišnice, sirotišnice... V Ameriki so kar naprej delavski nemiri in policija ima vedno dovolj opravka. Torej filme, kjer je policija junak dneva: policija varuje, policija napada, zasleduje, zmaguje. Zločinci in uporniki so zviti, toda policija jim vedno pride do živega. Policija vedno triumfira in bil bi popolen norec, kdor bi se ji ustavljal. I. t. d.

Skratka: film postaja vedno bolj tolmač želj, ki jih imajo vladajoči režimi. Zasloveli so v tem pogledu sovjetski filmi, ki na vse mogoče načine razumejo delati propagando za komunističen družaben red. Popolnoma v službi režima so tudi fašistični filmi, pa tudi drugod je državni vpliv na filmsko proizvodnjo vedno bolj očiten. Zlasti v diktaturah je postal film nevidna roka, s katero gospodovalec vodi in oblikuje človeško maso. Na platnu zažive pred strmečo množico žive slike, ki delajo, se gibljejo in govore. Istočasno pa gledalec, ki je zaverovan v svetlobno senco na platnu, komaj čuti, da gubi svoj svojstveni karakter in sam postaja — senca.

Drin.

Kako ohraniti neodvisnost Avstrije

Oboroževanje Avstrije

Schuschnigg prosi velesile

Mimo Zveze narodov, kot neke zarotnice, velesile polagoma in tajno prodajajo Avstrijo fašizmu

Dunaj, 16. avg. SCH (tel.). Inozemsko časopisje je pred dvema dnevoma namigavalo, da je potoval knez Starhemberg v Rim med drugim tudi zato, **da skupno z Mussolinijem poišče sredstva, kako uspešno zajamčiti neodvisnost Avstrije.** Danes so na merodajnem mestu na Dunaju priznali, **da je to res bil namen Starhembergov, saj je nova avstrijska vlada takoj po svojem nastopu s posredovanjem svojih diplomatičnih zastopnikov v Parizu, v Londonu in v Rimu zaprosila za dovoljenje, da dosedanjo moč avstrijske armade, ki znaša po predpisih mirovnih pogodb samo 30.000 mož, poviša na 60.000. »Ker trenutno Avstrija nima v Rimu rednega poslanika«, mi je bilo povedano, »odkar je bil odstavljen dr. Rintelen, je bilo naravno, da je moral knez Starhemberg najprvo obiskati osebno italijansko vlado, da ji obrazloži prošnjo glede povišanja oborožene sile.«** Ko sem vprašal, če bo podkancler potoval tudi v Pariz in morda celo v London, so mi izjavili, **»da tega ne bo treba, ker je avstrijska vlada sprejela tako iz Pariza kakor iz Londona že ugodne odgovore, verjetno pa bo knez Starhemberg kljub temu odpotoval v Pariz, in sicer naravnost iz Rima, ter se vrnil nazaj v Italijo, ko bo dr. Schuschnigg tudi na obisku pri Mussoliniju v Riccione-u.«**

Zanimal sem se tudi, če je avstrijska vlada **stavila ista vprašanja tudi v državah Male zveze,** češ, da so države Male vsaj toliko interesirane na neodvisnosti Avstrije, kot katerakoli od imenovanih velesil. Rečeno mi je bilo, **»da je bila poslana enaka prošnja tudi vsem prestolicam Male zveze, a da odgovora nanjo dozdaj še ni bilo«.**

Takšna je torej resnica o avstrijskem oboroževanju, ki ga je šel organizirat šef Heimwehra v Italijo. Zanimivo bi bilo vedeti, **če namerava avstrijska vlada ne samo povišati, to se pravi podvojiti svoje redne oborožene sile, marveč po italijanskem vzoru ustanoviti tudi še posebno fašistično milico, ki naj bi bila »pomočnica« vojske za vzdrževanje reda in za obrambo neodvisnosti.**

Čudno pri vsem tem pa je, da se velesile z vsemi močmi branijo, da bi ne bilo treba avstrijskega vprašanja obravnavati tam, kamor spada, namreč pri Zvezi narodov, kjer sedijo poleg njih tudi še male države. Čemu pa vzdržujemo potem še pravno fikcijo te mednarodne ustanove, če ji ne izročimo nobene stvari v preudarek in v rešitev in če se vsak težji spor, ki se v Evropi pojavlja, obravnava le v poltemi zasebnih razgovorov med državami. Človek ima vtis, kot da gre za kakšno zaroto, ali kot da bi zares obstojala neka tajna pogodba med velesilami, da naj se pusti Italiji prvenstvo v vseh odločevanjih v Avstriji in sploh v Podonavju!

Oboroževanje Avstrije ni potrebno! Če se je izkazalo, da je 30.000 oboroženih mož redne vojske preslabih ,da bi uspešno branili neodvisnost države, potem je tudi 60.000 ne bo. Mesto da Avstriji dovolijo z zahrbtnimi šušljanji, da se oborožuje z orožjem, ki ga bo sedaj lahko zopet Italija dobavljala, ne da bi se ji bilo treba bati kakšnih škandaloznih hirtenberških razkritij, mesto da se velesile delajo svete in se obnašajo, kot da jih v Avstriji vse preseneča, ali bi ne bilo bolj pametno in edino odrešilno, da spravijo avstrijsko vprašanje pred mednarodni sodni stol držav pri Zvezi narodov, kjer se naj podpiše mednarodna pogodba o zaščiti avstrijske države. To je edina razumna pot. Razen, če velesile nimajo tajnih računov z Italijo! Če je pa to res, potem je škandal še večji. Potem pa naj ne mečejo peska v oči javnemu mnenju. Vsled zahrbtnih neiskrenosti velesil je nastala zadnja svetovna vojna. Ali nemara sedaj na isti način pripravljajo drugo?

ing. Sch.

Čudna izjava avstrijskega zun. ministra

„Popolnoma naravno je, da se Avstrija čuti privezano na Italijo in njen fašizem"

Rim, 16. avg. b. »Popolo d'Italia« objavlja intervju svojega dopisnika z avstrijskim zunanjim ministrom Berger-Waldeneggom. Avstrijski zunanji minister je izjavil, da sili stališče Nemčije proti Avstriji slednjo na močno aktivnost v zunanji politiki. **Borba avstrijske vlade proti narodnim socialistom predstavlja v prvi vrsti notranje politično vprašanje, ker nova avstrijska ustava ne dovoljuje stranke. Radi tega pa, ker je šef narodnosocialistične stranke obenem tudi šef nemške vlade in državni predsednik, postaja to vprašanje tudi zunanjepolitična zadeva.**

Kar se tiče Italije, je izjavil minister sledeče: **Popolnoma naravno je, da se avstrijski narod čuti najbolj hvaležnega in privezanega k onemu narodu, ki mu je v zadnjem času nudil stalno pomoč in podporo, torej v prvi vrsti italijanskemu narodu. Ideja avtoritativne državne ureditve je danes zajela ves avstrijski narod. Avstrija je danes spoznala italijansko fašistično organizacijo in je uvidela, da lahko samo taka organizacija jamči za miren razvoj države. Študij fašizma nudi razen tega dovolj izkušenj, iz katerih se lahko vidi, kako se je treba izogniti napačnim potem. Ni torej dvoma, da nam je italijanski primer olajšal obnovo avstrijske države.**

Rim, 16. avg. b. Knez Starhemberg je odpotoval iz Rima v Benetke in se tam sestal z dr. Steidlejem, avstrijskim generalnim konzulom v Trstu. Pri svojem obisku v Benetkah je pregledal v spremstvu poveljnika 10. fašistične legije in ostalih uradnih osebnosti razne fašistične institucije.

Sin angleškega kralja v Sloveniji

Ljubljana, 16. avg. 1934.

Za danes je bil napovedan prihod tretjega sina angleškega kralja, princa Jurija, kneza gloucesterskega (izg. glosterskega). Princ Jurij naj bi priletel s svojim lastnim športnim letalom iz Pariza na ljubljansko letališče, da se odzove povabilu princa Pavla. Na ljubljanskem letališču so ga pričakovali že od 8 zjutraj, vendar ga pa do večernih ur še ni bilo.

Šele ob 18.15 se je pojavilo nad ljubljanskim letališčem športno letalo z angleškim državnim znakom, ki je v krasnih vijugah napravilo en krog nad letališčem, nato pa se elegantno vsedlo na tla. Na letališču se je nahajala častna četa zrakoplovnega vojaštva pod poveljstvom poročnika Nežmaha. Angleškega princa je pričakovalo več dostojanstvenikov, med njimi diviz. general Cukavac, predsednik Aero-kluba Rado Hribar, državni delegat Kuhar, šef letališča dr. Rape, več višjih častnikov in zastopnikov raznih ustanov.

Princ Jurij je prišel na letališče iz Münchena, kjer se je na poti iz Pariza ustavil. Potuje v najstrožjem incognitu. V njegovem spremstvu je poleg pilota in inženjerja Jenkinsa še princev adjutant major Buttler in poročnik Fielden. Letalo, s katerim je priletel, je angleškega tipa »Dragon«, petsedežno ter je delo iste tvrdke, ki je izdelala tudi ljubljansko potniško letalo »Spartan«.

Princ je izstopil iz letala vedre volje ter se prisrčno rokoval s prisotnimi zastopniki naših oblasti. Izjavil jim je, da je bila vožnja skrajno zanimiva, da je vesel, da se nahaja na jugoslovanskih tleh. Takoj po pozdravih se je vsedel v pripravljen avtomobil ter se nemudoma odpeljal skozi Ljubljano v Bohinj, kjer bo ostal kot gost kneza Pavla.

Visokemu gostu želimo pri nas kar najbolj prijetno bivanje.

Pred proglasitvijo republike na Irskem

Če Anglija ne pristane na irske želje

Dublin, 16. avg. TG. Predsednik svobodne Irske države de Valera je danes dal daljšo izjavo, **v kateri je že rahlo naglasil, da bo proglasitev Irske republike morda prihodnji korak v razvoju borbe irskega naroda za svojo svobodo. Republika je edini izhod za irsko ljudstvo, ako v zadnjem trenotku Velika Britanija ne pristane na irske zahteve.** Ker ima de Valera pred seboj še tri leta do prihodnjih splošnih volitev, razlagajo politiki njegovo izjavo tako, da se bo Irska ta tri leta še na vse načine trudila, da prepriča Anglijo o nujnosti, **da prizna vse svoboščine tako za južno, kakor tudi za severno Irsko, in da bodo, ako de Valera ne uspe v tem pravcu, prihodnje volitve plebiscit za proglasitev Irske republike. De Valera je še dodal k svoji izjavi, da sedanji dominionski položaj ne more zadovoljiti irskega ljudstva, ker Irci nimajo tistega čuvstvenega razmerja do Anglije, kot ga recimo ima Kanada ali Avstralija, ampak nasprotno, vidijo v Angliji le simbol starega, stoletja trajajočega zatiranja. Irska bo radevolje živela v prijateljskih odnošajih s svojo sosedo Anglijo, toda ne more prenesti niti sence kakšne odvisnosti od nje. Dolga je bila naša pot v svobodo in mi ne bomo mirovali, dokler ne postanemo popolnoma neodvisna država. Ko bomo neodvisna država, potem bomo radevolje pristali, da se pogajamo z Anglijo in da sklenemo z njo neke vrste dvostransko mednarodno pogodbo ali celo politično in gospodarsko zvezo.** Prepričan sem, da se bo tudi severna Irska priključila našim težnjam, toda siliti jo k temu nočemo.

★

Na Daljnem Vzhodu

Harbin, 16. avg. b. Radi vedno večje nevarnosti rusko-japonske vojne so pričeli sovjetski državljani za smešne cene prodajati svoja posestva ob meji in bežijo v Mandžurijo. Doslej je zapustilo Mandžurijo že nekaj tisoč sovjetskih državljanov, ki beže večinoma v notranjost Kitajske. Jutri se prične glavna razprava proti 30 sovjetskim državljanom zaradi sabotaže na progah vzhodnokitajske železnice in zaradi zarote proti članom nove mandžurske vlade. Med obtoženci se nahajata tudi dve

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, temperatura bo narastla. — Splošna vremenska napoved: Negotovo zapadno vreme bo trajalo še dalje.
Zagrebška vremenska napoved: Nestalno.

Don Sturzo: „Kaj je morala?“

Ostra kritika nenravnih fašizmov, ki dvigajo vrednote države in plemena nad vrednoto ljubezni

Pariz, 15. avgusta.

Bivši vodja italijanske ljudske stranke don Sturzo, ki živi v pregnanstvu v Londonu, je zapisal v »Vie Catholique« te-le misli:

»Popolnoma razumljivo je, če pozabljajo oni, ki obožujejo državo, narod, pleme ali stranko, da so za kristjana moralna načela višja od oportunizma. Ti ljudje imajo namreč svojo moralo in žrtvujejo svojemu bogu-molohu vse dobrine: življenje, svobodo, osebnost in čednost!«

»Ali ne rečemo danes lahko, da je izginilo pri »dobrih kristjanih« vseh držav prepričanje o prvenstvu morale? Ko je izbruhnilo v Nemčiji preganjanje Židov, je marsikdo rekel, »da je splošna blaginja najvišji zakon«. Drugi so rekli, da zahteva revolucija svoje žrtve itd. Tisti, ki prezirajo javno moralo, tako zastrupljajo javno mnenje, da ostanejo celo neoporečni kristjani hladni napram preganjanju Armencev ali Asircev ter proti Hitlerjevim koncentracijskim taboriščem in Mussolinijevim konfinacijam.«

»Oba diktatorja sta sklenila s Cerkvijo konkordat ki ureja medsebojne razmere in ki bi bil dober, če bi obe državi izpolnjevali njune določbe. To lahkomiselne kristjane navdaja z dobrodušnostjo, da se ne zmenijo za kršitve pete božje zapovedi, ki se dogajajo. Ti ljudje ne vidijo posledic na sebi, ko povzdigujejo interese države ali razreda nad nravstvene zakone, ker pri tem prav nič ne mislijo. Ko pa postanejo dejstva preočividna, tedaj pride do opravičevanj, ki zabrišejo nezdružljivost nenravnih dejanj ter nravsvenega nauka.«

»Nacionalni šovinisti čutijo v sebi skrivnostno moč, ki jih goni v dejanja, ki bi se jih bali storiti kot kulturni ljudje ali kristjani. Zanje je vse sveto, kar jih vodi do cilja.«

»Javno življenje se more obnoviti le z obnovitvijo morale. Skeptiki bodo seveda vprašali po pilatovsko: »Kaj je morala?« — Za kristjane leži nravni nauk v ljubezni: v ljubezni do Boga, do bližnjega. Če manjka ljubezen do bližnjega, tudi ni ljubezni do Boga in obratno. Kdor obožuje državo ali stranko, pleme ali razred, ljubi bližnjega le takrat, če ga more podrediti bistvu tega, kar vodi do njegovega cilja. Božje očetovstvo ureja medsebojno človeško bratstvo.

Danes moramo ponovno govoriti v javnem življenju o bratstvu, ki izvira od Boga Očeta po Kristusu, njegovem Sinu in našem Bratu. Potrebna nam je mistika krščanske morale, krščanskega bratstva proti politični izprijenosti in proti vsakemu potlačenju ali plemenskemu preganjanju ali razredni diktaturi«.

Hindenburgov testament

„V tebe upam, mladina!“

Hindenburg in Bismarck - nova vzora narodnega socializma

Berlin, 16. avg. TG. **Veliko senzacijo je vzbudila danes zjutraj vest, da so našli politični testament rajnega maršala Hindenburga. Njegova zadnja volja je sestavljena iz dveh delov, iz prvega, ki ga je napisal leta 1919, takoj po porazu Nemčije na bojišču, in drugega iz leta 1934, ko je bil v drugič izvoljen za predsednika nemške države. V prvem delu testamenta se nahaja tudi »Slovo«, ki ga je maršal priključil že svojim spominom, ki so izšli leta 1920 pod naslovom »Iz mojega življenja«. Maršal Hindenburg je takrat pozval nemški narod, naj ne obupava nad usodo, ampak naj se dvigne zopet k rasti, ki ji ne bo kraja. »Ko bo vihar ponehal,« je napisal, »bomo videli zopet samo eno skalo, ki ni omajana, to je nemška cesarska družina.«**

Na koncu drugega dela pa beremo te-le besede: »Z velikim zaupanjem odlagam svoje pero in stavljam vse svoje upanje v tebe, moja nemška mladina.«

Razumljivo je, da bo Hitlerjeva vlada porabila maršalov testament za svojo propagando za plebiscit 19. avgusta. Sploh je zanimivo, da bo narodni socializem menda agitiral sedaj samo z imeni dveh največjih nemških konservativcev, namreč z Bismarckom in Hindenburgom, ki sta postala nekako predhodnika narodnega socializma.

V »Völkischer Beobachterju« je napisal Rosenberg v zvezi s Hindenburgovo oporoko članek, **v katerem napada vse velesile, posebno pa še Anglijo, češ, da se bavijo z avstrijskim problemom in govorijo, da ogroža Nemčija svobodo in neodvisnost Avstrije. Zelo čudna je njegova ugotovitev, da svobodo Avstrije onemogočajo oni, ki jo danes branijo, to pa so dosegli s trianonsko pogodbo. Rosenberg gotovo ne razlikuje trianonske od sentgermanske pogodbe.**

Hiterjevci hočejo sedaj še čistiti v Italiji

Berlin, 16, avg. TG. V Berlinu je bil te dni sredi največje tišine ustanovljen »Urad za študij nemško-italijanskih odnošajev«. Naslov tega urada je zelo skromen in nedolžen, toda že dejstvo samo, da se nahajajo med »sodelavci« tega čudnega urada tudi bivši italijanski anarhisti, ki žive kot begunci v Berlinu, popolnoma pravilno označuje namen te ustanove, ki postaja pa popolnoma jasna, če zvemo, da je ta »urad« odvisen od znane SS (Sturm-Staffeln), ki se je odlikovala pri krvavem »čiščenju« dne 30. junija v Nemčiji. V tej pojasnitvi izgleda, da si je SS organizacija, ki je delno odgovorna za avstrijske dogodke, ustanovila sedaj še poseben »italijanski oddelek«, ki bo imel v Italiji svoje odposlance, ki naj tam »delujejo«. Narodni socializem je v svojem mednarodnem »delovanju« čisto podoben moskovskemu komunizmu, čigar metode in sredstva je popolnoma povzel.

In propaganda proti Avstriji se bo še poostrila

Pariz, 16. avg. b. V tukajšnjih političnih krogih so prepričani, da Nemčija ne bo prekinila s svojo protiavstrijsko propagando. Listi trdijo, da se bo ta propaganda celo poostrila. V Franciji imajo zanesljive informacije, po katerih se je tajna centrala protiavstrijske propagande premesla iz Monakovega v Pasau. Ta centrala bo delala zelo oprezno in se bo izogibala, da se za avstrijsko propagando poslužuje doslej znanega aparata, zlasti avstrijske legije. Centrala je že dobila vsa potrebna navodila za obnovitev narodnosocialističnih formacij in skupin v Avstriji,

Anglo-francoska vojaška zveza?

Baldwin si ogleduje trdnjavski pas na francosko-nemški meji

London, 16. avg. b. Tukajšnje časopisje poroča, da bo te dni sestanek med predsednikom francoske republike Lebrunom in namestnikom britanskega ministrskega predsednika Baldwinom v Mercy le Haut v Lotaringiji, ki se smatra splošno kot središče nove francoske trdnjavske cone. **Baldwin potuje še nekaj dni skozi francosko trdnjavsko cono, za katero kaže izredno zanimanje. Po tem sestanku s predsednikom francoske republike Lebrunom se bo, tako se trdi, končno podpisala angleško-francoska vojaška zveza.** »Daily Herald« pa pravi, če ne bi bilo umestno, da bi Francija dovolila namestniku britanskega prvega ministra, da se na licu mesta seznani s celim francoskim trdnjavskim sistemom, ki ga francoska vojna uprava drži v največji tajnosti.

Krinka je padla

Fronta socialistov in komunistov

Vsebina pogodbe, sklenjene med II. in III. internacionalo

Pariz, 16. avgusta. E. »Humanité« objavlja sedaj dobesedno besedilo pogodbe, ki je bila dne 27. julija sklenjena in podpisana od zastopnikov francoske socialistične in komunistične stranke. Pogodba je bila še pred podpisom odobrena od II. internacionale v Amsterdamu ter od Kominterna v Moskvi, tako da gre v tem primeru prav za prav za pogodbo, ki sta jo sklenila socialistična in komunistična internacionala, in ki velja kot vzor za ravnaje po vseh državah sveta. Pogodba se glasi:

Člen 1. Socialistične in komunistične stranke se obvežejo s podpisom te pogodbe, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi (organizacije, tisk, parlament, stavke i. dr.) nastopale skupno proti fašističnim pokretom. Skupnost nastopa pa je brezpogojna v naslednjih točkah:

a) mobilizacija delavskega razreda za razorožitev in razpust fašističnih organizacij,

b) obramba demokratične svobode, borba za proporcionalno volivno pravico ter razpust parlamentov,

c) borba proti vsakemu pripravljanju vojne, proti vsaki reakcionarni zakonodaji,

d) boj proti fašističnemu terorju v Nemčiji in v Avstriji, za osvoboditev Thälmanna, Seitza in drugih protifašističnih bojevnikov, ki se nahajajo v ječah. (Pogodba ne omenja niti z besedico terorja italijanskega fašizma v Italiji! Op. ured.).

Člen 2. V to svrho bodo socialistične in komunistične stranke organizirale po vseh večjih mestih velika ljudska zborovanja. Ako bi iz tega nastali spopadi s fašističnimi organizacijami, bodo socialisti pomagali komunistom, in narobe.

Člen 3. Dokler predstoječa pogodba traja, se socialistične in komunistične stranke obvežejo, da opuste vsaka medsebojna razračunavanja, ravno tako tudi vsake napade na organizacije ali osebnosti socialističnega ali komunističnega naziranja, ki svojo dolžnost v borbi proti fašizmu zvesto izpolnjuje. Obe stranki, socialistična in komunistična, pa ohranita popolno svobodo glede načina propagande Ni dovoljeno, organizirati katerokoli propagando, ki bi bila naperjena proti točkam predstoječega sporazuma.

Člen 4. Če bi nastali kakšni spori, ustanovijo socialistične in komunistične stranke posebna razsodišča.

Pripis: Socialistične in komunistične organizacije vsega sveta so vabljene, da se tej enotni protifašistični fronti pridružijo.

Dozdaj so pristopile k pogodbi že nizozemske, španske, belgijske in češkoslovaške socialistične in komunistične stranke in organizacije. Angleški »Labour Pary« in »Independent Labour Party« sta pristop odklonila, ker idejno ne soglašata, pač pa sta prijavili pristop angleška maloštevilna komunistična stranka in še manjša »Socialistična gilda«.

★

Italijanske čete se umikajo

London, 16. avg. Reuter poroča iz Rima: Predsednik ital. vlade Mussolini je odredil, naj se ital. čete, po številu 50.000, takoj umaknejo z avstrijske meje. Na mejo jih je poslal, kakor je znano, po zadnjih dogodkih na Dunaju. Iz tega sklepajo, da smatra Mussolini avstrijsko krizo za rešeno in da bo Avstrija zdaj lahko sama uredila svoje zadeve. Verjetno je, da je Mussolini izdal svojo odredbo po razgovoru s knezom Starhembergom v Rimu.

Papen nastopil službo

Dunaj, 16. avg. b. Danes opoldne je sprejel avstrijski zvezni predsednik dr. Miklas v svečano avdienco nemškega poslanika von Papena, ki mu je izročil priporočilna pisma. Pri avdienci sta bila navzočna zunanji minister Berger-Waldenegg in šef predsedniške pisarne dvorni svetnik Klasterski. Nato je von Papen v spremstvu dosedanjega odpremnika poslov princa Ehrbacha in svojega tajnika von Techirskega ter generalnega tajnika v ministrstvu Petera obiskal avstrijskega zveznega kancelerja dr. Schuschnigga. Von Papena je ob priliki njegovega prihoda in odhoda pozdravila posebna častna četa z zastavo.

Začasni sporazum v Trbovljah

Trbovlje, 16. avgusta.

Naši javnosti je nekoliko znano, da so bili naši rudarji v revirjih TPD zadnje dni v mezdnem gibanju. To mezdno gibanje se je včeraj zjutraj zaključilo z začasnim uspehom rudarjev Kakor smo poročali, je bil minister za šume in rude v ponedeljek in v torek v Ljubljani ter je vodil pogajanja, ki sicer niso bila formalno-obvezna, pač pa so bila bolj nekakšni razgovori. Minister Ulmansky je pri TPD izposloval, da je odložila redukcijo mezd in deputatov do 15. oktobra t. l. Razen zastopnikov TPD, predstavnikov oblasti in drugih, sta se razgovorov udeležila tudi poslanca obeh okrajev, prof. Pavlič in prof. Mravlje. Delavce pa so zastopali: obratna zaupnika Murn in Filač, dalje član akcijskega odbora, ki so ga rudarji izvolili v rudniku Giuliatti in pa Štruc. Pogajanja so trajala do noči in se zaključila z že navedenim rezultatom. Dne 15. oktobra pa stopi mehanično v veljavo že poprej sklenjena 3 odstotna redukcija mezd in redukcija deputatov.

Delavski zastopniki so se v noči na sredo takoj odpeljali z avtomobilom v Trbovlje. Ob 3 ponoči je bila v rovu na vzhodnem obratu seja, ki so se je poleg zastopnikov iz Ljubljane ter nekaterih drugih udeležili tudi mnogi delavci. Seji je predsedoval načelnik 2. skupine Pliberšek. Na tej seji so bili soglasno sprejeti naslednji sklepi:

Ob 8 zjutraj zapuste vsi delavci rove. Z mezdnim gibanjem zamujeni šihti naj se nadomeste. Normalno delo naj se prične v soboto, 18. t. m. Za delo sposobni lahko delo takoj nastopijo. Izjava, ki jo je podalo generalno ravnateljstvo TPD dne 14. t. m. in ki tiče 3 odstotnega znižanja mezd in znižanja deputata, naj bo del kolektivne pogodbe Obenem naj se TPD zaveže, da 9 mesecev ne bo načela nobene redukcije.

Ob 4 zjutraj je nato zastopstvo delavstva predložilo ravnatelju ing. Loskotu in okrajnemu glavarju Kosiju sprejete sklepe. Medtem so se pričeli rovi že prazniti in so bili do 8 zjutraj že prazni.

Trbovlje, 16. avgusta.

Na praznik ob osmih zjutraj so šli rudarji iz jame, kakor so sklenili po celonočnem razgovarjanju z delegacijo zaupnikov in drugih, ki so se vrnili od pogajanj iz Ljubljane.

Vsemu prebivalstvu v dolini je odleglo, ko so prišli rudarji iz jam. Kakor težka mora je pritiskala na vse skrb za one pod zemljo, kakor tudi za družine doma. Čutilo se je, kako je vse Trbovlje odvisno in povezano med seboj. Tako stisnile je vsakoga pri srcu, ko je na Gospojnico zjutraj g. župnik na prižnici začel mesto pridigovati najprej moliti rožni venec za srečno rešitev rudarske zadeve.

O uspehu in neuspehu in posledicah stavke je težje pisati! Gotovo je delavstvu šlo edino za skorjo kruha, ki so ga videli ogroženega z vednim pritiskanjem zaslužka navzdol. Če so nekateri hoteli iz stavke same kovati dobiček za svoje postranske namene in so zato stavko predčasno začeli, so imeli priliko se prepričati, da jim to ni uspelo. Enako je moralo uvideti tudi podjetje samo in oblast, da gre rudarjem edino za obstoj in ohranitev golega življenja sebi in družinam. Upamo in prosimo, da to upoštevajo pri nadaljnih pogajanjih.

Usoda krščanskih Asircev

Ženeva, avgusta 1934.

Te dni je patrijarh asirskih kristjanov Mar Šimun zapustil Ženevo, potem, ko je prisostvoval zborovanju posebnega odseka, ki se je pečal z naselitvijo nesrečnih asirskih kristjanov. Toda tudi ta odsek Zveze narodov ni ničesar sklenil. Brazilija je, kakor že znano, umaknila svoje dovolienje, da bi se Asirci smeli naseliti na njenih tleh, to pa radi tega, ker nihče ni hotel plačati prevoznih stroškov. Asircem je bilo torej obljubljeno, da bo na jesen Zveza narodov njihovo vprašanje zopet vzela v roko, dovolila potrebne vsote za prevoz in tudi poiskala kako primerno deželo, kamor se bodo mogli izseliti. Razen te obljube pa zaenkrat Asircem gospodje v Ženevi niso ničesar drugega nudili. Zastopniki iraške vlade so sicer obljubili, da se jim ne bo nič zlega primerilo do dne izselitve. Toda pravkar prihajajo poročila o novih krvavih preganjanjih krščanskih Asircev, ki jih nihče ne kaznuje, če niso naravnost od vlade naročena. Asirci iz Ženeve ne pričakujejo ničesar več in samo zahtevajo, da bi jim pod mednarodno kontrolo bila dovoljena lokalna avtonomija. Pri tem v prvi vrsti računajo na Aglijo, ki pa zaenkrat za svoje medvojne zaveznike še ni ničesar sklenila, razen, da je dala nekaj lepih obljub. Angleži se celo branijo, da bi položaj Asircev preiskala mednarodna komisija, bodisi, ker se boje, da bi razmere, v katerih bi komisija Asirce našla, le preveč govorile o nehvaležnosti Anglije, bodisi, ker se nočejo zameriti iraški vladi. Radi takšnih političnih pomislekov je usoda za desettisoče kristjanov tako rekoč zapečatena in ni zanje nobene rešitve.

Katoliška univerza v Salzburgu

Salzburg, 16. avg. b. Na glavni skupščini katoliškega univerzitetnega društva, katere sta se udeležila tudi zvezni predsednik Miklas in kardinal Innitzer, je zvezni predsednik sporočil, da je bilo 7. avgusta sklenjeno, da se v Salzburgu osnuje svobodna katoliška filozofska fakulteta, ki bo še to jesen otvorjena. postajenačelnika.

Na svobodo!

Berlin, 16. avg. p. Na področju velikega Berlina je bilo iz varnostnih zaporov izpuščenih kakih tisoč ljudi. Uradno poročilo pravi nadalje, da bodo na podlagi amnestije izpuščeni še številni politični jetniki. V Türingiji je bila iz koncentracijskih taborišč izpuščena ena tretjina jetnikov.

Bolgarski poslanik v Moskvi

Sofija, 16. avg. AA. Po še nepotrjeni vesti bo za bolgarskega poslanika v Sofiji v kratkem imenovan bivši bolgarski poslanik v Pragi prof. Mihalčev.

Konkordat s Španijo

Madrid, 16. avg. Pogajanja z Vatikanom za nov konkordat so trenotno prekinjena. Kaže, da ni mogoče spraviti v sklad španske ustave z nekaterimi zahtevami Vatikana. Sporne točke se nanašajo predvsem na šolstvo verskih redov, na proračun za cerkev, na civilni zakon in na nekatera kanonska vprašanja.

Madrid, 16. avg. AA. **Levičarske republikanske stranke so sklenile, da se združijo v enotno stranko, češ, da je treba republiko vnovič osvojiti. Po končani združitvi se bo nova stranka imenovala zveza levičarskih strank. Nova stranka se bo pogajala za parlamentarno sodelovanje s katalonsko levico.**

Nesreča na Matterhornu

Bern, 16. avg. b. Včeraj se je na Matterhornu zgodila huda nesreča. Z italijanske strani je odšla skupina sedmih planincev proti Matterhornu. Nekaj sto metrov izpod vrha se je skupina razdelila v dva dela: prvi del, sestoječ iz treh članov, je pričel plezati proti vrhu, drugi del pa je plezal z druge strani. V škupini, kjer so bili trije planinci, je postalo enemu slabo in se je moral vrniti nazaj. To ga je rešilo tudi gotove smrti, kajti oba njegova tovariša sta malo nato padla v neko razpoko in strmoglavila v 300 metrov globok prepad, kjer so našli strahovito razmesarjeni trupli. Drugi del, v katerem so bili štirje planinci, pa je prispel na vrh. Toda tam je razsajal tak vihar in bil tak mraz, da sta dva planinca umrla od mraza. Druga dva sta se spustila na švicarska tla vsa prezebla, utrujena in izčrpana. Morali so ju takoj prepeljati v bolnišnico, toda bosta najbrž zaradi hudih ozeblin umrla.

Roparji v Rumuniji

Bukarešt, 16. avg. p. Danes je velika razbojniška tolpa napadla vas Stefanesti ob Moldavi. Proti večeru so roparji vdrli v vas ter ubili enega policista, ki se jim je postavil v bran, dočim so drugega zaprli. Nato so poiskali hiše najbogatejših ljudi ter jih izropali. Oropanih je bilo v teku noči devet hiš. Šele proti jutru so razbojniki odšli, pa tako hitro, da jih prebivalstvo ni moglo zasledovati.

Jugoslovan pred graškim sodiščem

Gradec, 16. avg. p. Pred graškim porotnim sodiščem je bil obsojen jugoslovanski državljan Kolar iz Zagreba na tri leta težke ječe in bo po prestani kazni izgnan iz Avstrije. Kolar je prišel z nekim drugim svojim rojakom v Gradec, da po nalogu svoje organizacije ubije namestnika ravnatelja kmetijsko-zavarovalnega zavoda za Štajersko v Gradcu, ki je tudi Hrvat po rojstvu.

Evharistični kongres v Virovitici

Zagreb, 16. avg. b. Evharistični kongres v Virovitici, ki se je pričel včeraj, je sijajno uspel. Virovitica še nikdar ni videla toliko ljudi. To ni bil samo okoliški kongres, ker so prihajale procesije po 40 km daleč. Svečanosti se je udeležil tudi koadjutor zagrebškega nadškofa dr. Stepinac.

Šahovski turnir v Belgradu

Belgrad, 16. avg. m. V 9. kolu šahovskega amaterskega turnirja sta bila Sikošek in Vukovič prosta. Schreiber je premagal Dydzinskega, Bayer Maksimoviča, Bröder Nikoliča, remis pa so ostale partije Jurišič-Pavlič, Matvejev-Grenčarski, Carev-Nagymelikutti; partija inž. Feuer-Petrovič je bila prekinjena.

V 10. kolu je Schreiber premagal Petroviča, Carev Bayerja, Nikolič Nagymelikuttija, Grenčarski Maksimoviča, Matvejev Dydzinskega. Sikošek je pri otvoritvi napravil napako in izgubil proti Pavliču. Partija Bröder-Jurišič je bila prekinjena. Jurišič je prekoračil čas ter bo sedaj o tem razpravljalo razsodišče.

Stanje: Schreiber 9 točk, Matvejev 7, inž. Feuer, Bröder 6 (2), Vukovič 5 in pol (1), Grenčarski 5 in pol, Šorli 5 ,Sikošek in Nikolič 4 in pol itd.

Sadjarski kongres

Belgrad, 16. avg. AA. Drugi deželni sadjarski kongres in razstava sadja bo letos v Sarajevu. Na predlog prirediteljskega odbora je Srbsko kmetijsko društvo z glavnim prirediteljskim odborom v Belgradu sklenilo, naj se vsled letošnje pospešene vegetacije vseh kultur in sadja in zaradi podnebja, ki vlada v Sarajevu, razstava otvori v soboto, 29. septembra, kongres pa v nedeljo, 30. septembra ob 9 dopoldne. Kongres bo trajal 2 dni, razstava 5 dni.

Zanimanje za kongres in razstavo je veliko. Število strokovnih referatov je veliko, mnogi referenti pa se javljajo z novimi razpravami. Drinska in savska banovina se udeležita kongresa in razstave v večjem obsegu. Društvu sta poklonili po 20.000 Din podpore, društvo samo je votiralo iz lastnih sredstev 15.000 Din. Kmetijski minister dr. Dragotin Kojič, ki je prevzel predsedstvo častnega odbora, je obljubil svojo moralno pomoč in dovolil 30.000 Din podpore.

Drobne vesti

Belgrad, 16. avgusta. m. Davi je v svojem stanovanju izvršil samomor mladi šef tukajšnje ekspoziture bolniške blagajne »Merkur« Cedomir Kliska radi poneverbe 70.000 Din, ki jo je izvršil v blagajni.

Dunaj, 16. avg. p. Avstrijska vlada je sklenila osnovati posebno rečno-policijsko službo na Donavi. V to službo je sprejela že okoli 500 članov Heimatschutza.

Kalkuta, 16. avg. p. Na Gangesu se je pripetila danes nesreča, ki je zahtevala 170 smrtnih žrtev. Pri kraju Daribara se je prevrnila prevozna ladja čez Ganges, ki je vozila okoli 200 oseb. Le kakšnim 20 se je posrečilo rešiti, dočim so ostali vsi utonili, ker niso znali plavati.

Haiti, 16. avg. p. Danes so zapustili zadnji ameriški mornarski strelci ozemlje republike Haiti.

London, 16. avg. p. Danes je bilo izdano uradno poročilo, po katerem so prometne nesreče zahtevale pretekli teden v vsej Angliji 160 mrtvih in 5395 ranjenih. Prejšnji teden je znašalo število mrtvih zaradi prometnih nesreč 148, ranjenih 5628.

Zagreb, 16. avgusta. b. V Kamniških Alpah ponesrečeno Tildo Kohn bodo položili od 11 dopoldne k večnemu počitku. Stanje ostalih ponesrečencev se je obrnilo na bolje.

Sofija, 16. avgusta. b. Strahovit vihar s točo je opustošil mnogo vasi v šumarskem okraju. Toča, ki jo je padlo mestoma do pol metra visoko, je uničila vse. Tudi v Sofiji je besnel ponoči strašen vihar. Utrgali so se oblaki in povzročili velike poplave. V mestu je nastala panika.

Lavantinski škof dr. Tomažič med izseljenci

V torek, 14. avgusta je odpotoval, kakor je že poročal »Slovenec« v kratki notici, med naše izseljence v Nemčiji, Belgiji in na Holandskem lavantinski škof dr. Tomažič.

Škof dr. Tomažič je zasedel lani na praznik Marijinega vnebovzetja prestol lavantinskih škofov v Mariboru. Svoje slovenske sinove in hčerke, razkropljene od Schelde ob Severnem morju ,ob Maasu tja na ono stran Rena, je želel letos na isti praznik zbrati pri Materi-Mariji v Kevelaerju. Prinesel bo apostolski svoj blagoslov Heerlenu in okolici, povabil k skupni molitvi slovenski rod tam v belgijskem Limburgu.

Tako prihaja naslednik našega velikega Slomška med naše izseljence v težkih, najtežjih časih, kar so jih doživeli naši izseljenci. Prihaja med može bolečin, ki globoko pod zemljo kopljejo premog, črni demon je že marsikomu izpil vso kri, padli so nekateri v boju, večina pa je ostala še zvesta naročilu velikega Slomška — ohranili so obe svetinji: sveto vero in materinski jezik. Obiskal bo tam mladino, ki jo slovenska šola moralno in narodno rešuje.

Program bivanja prevzvišenega med izseljenci je sledeči:

V Kevelaerju so se sešli vsi rojaki iz Nemčije, Holandije in Belgije na praznik, dne 15. avgusta. V Gladbecku se vrši ob priliki obiska proslava 25-letnice tamošnjega društva sv. Barbare, kjer je po službi božji dne 16. avgusta slavnostno zborovanje v Rokodelskem domu. V Hambornu je 17. avgusta sv. maša s pridigo prevzvišenega.

V soboto, 18. avgusta, je škof v Brunssumu in Niew Einde. V nedeljo, 19. avgusta, so zbrani vsi naši rojaki v patronatu Sittarderweg v Heerlenu. V tamkajšnji cerkvi se vrši skupna služba božja za vse Jugoslovane v Holandiji; slovesno opravilo in pridigo ima prevzvišeni sam. Slovesnega vhoda v cerkev se udeleže jugoslovanska katoliška društva s svojimi zastavami. Dekleta dekliških krožkov nastopijo v svojih narodnih nošah, društveniki iz Brunssuma pa v svojih uniformah. Po službi božji se vrši pozdravni sestanek v patronatu. Takoj po proslavi pa je otvoritev razstave našega izseljenstva, ki obeta biti nekaj prav posebnega.

Želimo, da Vsemogočni obilo blagoslovi obisk škofa lavantinskega!

Mariborski šahovski turnir končan

Od leve proti desni stoje: prof. Stupan Bogomir (Maribor), Pirc Vasja (Jugoslavija), Vidmar Milan jun. (Ljubljana), Rejfiř Josef (ČSR), prof. Sila Stanko (vodja turnirja), dr. Lippai Viljem in Sterniša Albin (namestnika vodje turnirja). — Sedijo: dr. Drezga Tihomil (Jugoslavija), Steiner Lajoš (Madžarska), Menšik Vera (London), Spielmann Rudolf (Avstrija) in dr. Astaloš Ljudevit (Jugoslavija).

Maribor, 15. avg.

Danes ob pol 14. uri se je zaključil mednarodni šahovski turnir. Končal se je s pričakovano zmago Steinerja nad dr. Drezgo, ki je položil orožje že po po 24. potezi ter z nepričakovano vrsto remijev med ostalimi igralci. Tako sta remizirala Spielmann in Menšikova, dasi je Spielman po otvoritvi imel dokaj slabšo pozicijo, neodločeno pa so se borili tudi Astaloš : Stupan in Vidmar : Reifiř. Pirc je bil danes prost. Današnji dan je prinesel izpremembo samo v vodstvu tabele, kajti Steiner si je s svojo zmago nadoknadil izgubljene točke ter dohitel Pirca, s katerim ima 6½ točk ter si delita sedaj prvo in drugo nagrado. Na tretje mesto se je plasirala miss Vera Menčikova s 5 točkami. Damska svetovna prvakinja se je krepko uveljavljala na turnirju ter je s svojimi izvirnimi kombinacijami prizadevala vsem mojstrom obilo preglavic. Četrto in peto mesto si delita Spielmann in Rejfiř vsak s 4½ točkami, šesti je prof. dr. Astaloš s 3, sedmi Milan Vidmar jun. z 2½, osmi Stupan z 2 in zadnji dr. Drezga, ki je dosegel 1½ točke. Prva turnirska nagrada znaša 3000 Din, druga 2000 Din, tretja 1500, četrta 1000 in peta 800 Din, dočim dobijo ostali po 100 Din od točke.

V. Pirc o turnirju

Mladi naš velemojster in turnirski prvak Vasja Pirc se je o mariborskem turnirju izjavil napram Vašemu poročevalcu:

»Zanimivo je, da so se vsi mednarodni turnirji v Jugoslaviji igrali v Sloveniji. Med temi je mariborski turnir tretji po vrsti, je pa, vpoštevajoč težavo sedanjih razmer, ki zavirajo organizacijo take mednarodne prireditve, gotovo dosedaj najboljši in najznamenitejši. Zasluge za vzorno izvedbo turnirja si je pridobil pač ves Maribor, ki je z velikimi simpatijami spremljal priprave in potek. Posebno priznanje pa gre podžupanu Golouhu, ki je sam oduševljen šahist in pa ravnatelju Tujskoprometne zveze Loosu, ki sta zbrala potrebna sredstva. — Mojstri, ki so na turnirju sodelovali, bodo gotovo odnesli iz Maribora najlepše vtise. Vsi so brez izjeme silno zadovoljni s priredbo ter ne morejo dovolj prehvaliti vzorne organizacije, ki jo je vodil tajnik Maribor. šahovskega kluba prof. Sila.

Kaj naj rečem o udeležencih samih? Steiner je zaslužil, da deli prvo nagrado z menoj. Igral je odlične partije in njegov stil je bil izvrsten. Znan je že z drugih turnirjev kot močan igralec, samo da ni vedno v pravi formi. — Za miss Vero Meniškovo je mariborski šahovski turnir gotovo najlepši uspeh v dosedanji njeni karijeri. Damska šahovska prvakinja si je tretjo nagrado zaslužno priborila, saj je izgubila v celem turnirju eno samo partijo ter je presenečala rutinirane mojstre s svojimi odličnimi kombinacijami. Od Rejfira sem pričakoval več, dasi je igral zelo dobro. Po odličnem uvodu je nekoliko popustil ter se more radi tega zadovoljiti s 4. mestom. — Rudolf Spielmann ni dosegel svoje običajne višine. Začetkoma je igral precej ležerno, šele proti sredini turnirja je energično poskušal popraviti zamujeno, pa je bilo že prepozno. — Dr. Ljudevit Astaloš je imel izrazito smolo; prav za prav je nekoliko razočaral, vendar pa je med najsimpatičnejšimi igralci turnirja. Milan Vidmar mlajši kaže že sedaj, da ima vse predpogoje za bodočega mojstra. Vendar je njegova igra še premehka, dasi je tehnično na izredni višini. — Prof. Bogomir Stupan je bil na turnirju prav za prav predstavnik mariborskega šaha. V močni mednarodni konkurenci se je dobro držal. Njegova ambicija še mnogo obeta. — Zadnje mesto je zasedel proti vsemu pričakovanju dr. Tihomil Drezga. Poznali smo ga doslej kot enega najmočnejših mednarodnih konkurentov. Leta 1929 je bil še prvak Pariza ter je igral v francoski reprezentanci. Mogoče da ni bil sedaj v formi, ali pa je že njegova zvezda v zatonu. Vendar je bil na turnirju nevaren nasprotnik.

In jaz? — Bil je to prvi turnir v mojem življenju, na katerem nisem izgubil nobene partije. V ostalem sicer nisem igral baš odlično, zato pa tem zanesljivejše.

Šahovski turnir in Maribor

Bil je to vsekakor za Maribor velevážen dogodek, v množici prireditev Mariborskega tedna največja atrakcija. Propagandnega pomena turnirja za Maribor ne gre podcenjevati. Časopisje iz cele države je o turnirju stalno obširno pisalo, pa tudi v inozemskem je naletel na živahen odmev. V mariborskem življenju je bila prireditev v ospredju zanimanja ter je prinesla močan podvig šahovskemu pokretu. Udeleženci, zlasti inozemci, so uživali občo pozornost. Tudi obisk turnirja je bil zelo dober. Nocoj je bil v kazinski dvorani svečan zaključek, na katerem so se razdelila zmagovalcem in ostalim udeležencem darila.

Kasaške in galopne dirke na Bledu

priredi »Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani“ v nedeljo 19. avgusta ob 15. uri v Zaki na Bledu

Stave na konje. - Tekmovali bodo najboljši konji.

Smrtna nesreča v Savinjskih planinah

Celje, 16. avg.

Na praznik dopoldne se je pri nabiranju planink pod Mrzlo goro v Hudem prasku smrtno ponesrečil abiturijent mariborske humanistične gimnazije Kropej Franc iz Konjic.

Kropej je odšel zjutraj z Grobelškom Lukom, avbsolventom kmetijske šole, iz Frischaufovega doma nabirat planike. Pri nabiranju sta vzela vsak svojo smer in se ločila. Grobelšek se je že ob 9 zjutraj vrnil v Frischaufov dom, ne sluteč, da se je Kropeju kaj zgodilo. Ker pa Kropeja le ni bilo do 13 nazaj, je oskrbnik v strahu, da se mu je kaj zgodilo, zbral nekaj turistov, s katerimi se mu je posrečilo najti truplo. Kropej je imel razbito glavo in so ga nato spravili na dohodno mesto, kjer je čakal komisijskega ogleda.

Kako se je nesreča zgodila, ni znano, ker je bil Kropej sam. Kraj kjer se je ponesrečil, je zelo nevaren, ker se v slabem vremenu rado kruši kamenje. Včeraj je odšel v Logarsko dolino konjiški arhidijakon gospod Tovornik in je bilo truplo prepeljano v Konjice, kjer bo pogreb iz hiše žalosti v soboto ob 9 dopoldne na domače pokopališče.

Evharistični kongres v Vel. Bečkereku

Vel. Bečkerek, 12. avg.

Od 10.—12. avgusta je bil tu evharistični kongres za Banat. Od cerkvenih dostojanstvenikov so se ga udeležili tajnik apostolske nunciature iz Belgrada g. msgr. Bertoli, banjaluški škof prevzv. g. Garič, grško-katliški škof prevzv. g. dr. Njaradi in lokalni nadškof ter apostolski odministrator za Banat prevzv. g. Rodič iz Belgrada.

Prvi dan kongresa je bil posvečen raznim zborovanjem, ki so se vršila posebej za Hrvate, posebej za Nemce in posebej za Madjare. Vsa zborovanja so bila izredno dobro obiskana ter so bile na njih sprejete resolucije, ki težijo za obnovitvijo vsega našega življenja in delovanja v znaku Evharistije. Na programu kongresa so bile razen zborovanj tudi še razne druge prireditve, od katerih je treba na prvem mestu omeniti izvajanje Haydnovega oratorija »Ustvaritev sveta«.

Kongres je bil, čeprav pokrajinski, nad vse pričakovanje dobro obiskan. V nedeljo se je po pontifikalni sv. maši na Glavnem trgu razvila veličastna teoforična procesija. Banat, ta mozaično sestavljena pokrajina po narodnosti in veri, je ob priliki tega kongresa pokazal in dokazal svojo veliko katoliško zavest. Pomisliti je namreč treba, da so bile po cele skupine udeležencev tega kongresa, ki so prišle v Veliki Bečkerek iz krajev, ki so od tega mesta oddaljeni do 90 km, še več, do 130 kilometrov in to peš! Posebno zanimiva je bila skupina Hrvatov iz Keče v Romuniji, ki so se tamkaj naselili pred 200 leti. Ko so ti Hrvati po dolgih in dolgih letih zopet čuli božjo besedo v svojem materinem jeziku, so pričeli vsi ginjeni jokati kot otroci. Sama procesija je bila mogočna manifestacija, kakršne ti kraji še nikdar niso videli. Vse to je bilo čisto v smislu sv. pisma, ki pravi »Hvalite Gospoda vsi jeziki, hvalite ga vsi narodi«. V procesiji so bile namreč pomešane skupine Hrvatov, Nemcev, Madjarov, Rusinov, Slovakov in Romunov. Najveličastnejši trenutek je pa bil po procesiji, ko je vsa ta nepregledna množica zapela mogočno zahvalno pesem »Te Deum« in to po isti melodiji vse narodnosti vsaka v svojem jeziku.

Ta kongres je brez dvoma mnogo doprinesel k poglabljanju in učvrstitvi katoliške zavesti v teh krajih.

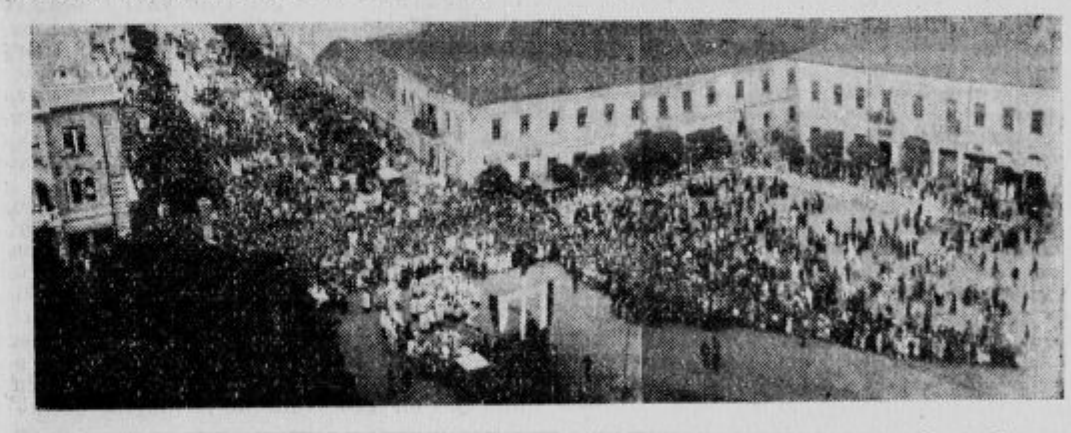

Oprosti, Tone

da ti šele danes pošiljam par poslovilnih besed. Veš, neštetokrat sem prijel za pero, pa ni šlo in ni šlo. Preveč mi je bilo hudo. In vendar ti moram tudi jaz nekaj zapisati; saj sva bila najboljša prijatelja. Morda drugi tega niso videli, a kaj to naju briga! Prej se tega nisem zavedel, da sem te imel tako rad. Ko sem pa prišel v soboto z Mitkom v Radovljico in sem te nenadoma zagledal na prvi strani »Slovenca«, zgoraj pa križ pred tvojim imenom, sem se zavedel, da nas je zapustil tisti Tone, s katerim sva si delila skrbi in veselje skoz polovico nam usojenega življenja. V tretjem gimnazijskem razredu sva se prvič videla, in takoj sva bila prijatelja. Pa sva skupaj študirala, vso gimnazijo, in skupaj sva maturirala in skupaj sva sklenila, da pojdeva na Dunaj in se posvetiva profesorskemu poklicu. Vse sva skupaj delala, vse skupaj sklepala, nerazdružljiva sva bila. Kako lepi so bili oni časi! Na Dunaju sva bila zopet skupaj. Živo se spominjam, kako sva hodila po ulicah, z roko v roki, se pomenkovala in delala načrte za bodočnost. Kako nama je bil pri srcu slovenski narod, kako sva mu hotela pomagati! Tudi svetne dobrine sva si delila; kar je bilo moje, je bilo tvoje, kar je bilo tvoje, je bilo moje. Nisva poznala, kaj je to »jaz« in »ti«, poznala sva samo besedo »midva«.

In prišel si v Tržič k meni na dom in jaz sem prišel k tebi v tvoj rojstni kraj. Mesece in mesece sem bil na tvojem domu in sem se razgovarjal s tvojim tako dobrim očetom, polnim najzdravejše dovtipnosti. Ti pa si se v Tržiču seznanil s Hildo, in prišlo je do vzornega zakona, kakršnih je le malo, malo. Postala sva svaka in vezi med nama so bile še tesnejše. Žal nama ni bilo usojeno, da bi bila delovala kot profesorja dalj časa skupaj na istem zavodu, in nisva mogla izmenjavati misli glede vzgoje dijakov in kako jim pomagati. Le na klasični gimnaziji v Ljubljani sva imela to lepo priložnost.

Prišla je balkanska vojna. Vsa prežeta slovanske misli sva spisala knjigo o tej vojni, sva bila za združitev vseh južnih Slovanov in sva širila idejo slovanstva v onih težkih časih, ko ni bilo tako lahko biti Slovan kot danes. Knjiga je bila seveda konfiscirana.

Pozneje si se ti posvetil politiki, jaz sem pa ostal pri svojih dijakih. In vendar sva zopet skupaj delovala; saj sva imela oba isti vzvišeni cilj, dovesti naš narod do boljše bodočnosti; eden je bil na bolj vidnem mestu, drugi na bolj skromnem, a naloga je bila ista. In tedaj! Bil si na višku svojega dela, segal si po končnem uspehu, izvojevanem z nedosegljivo pridnostjo in nadvse nesebično delavnostjo, tedaj je pa prišlo nekaj, kar nam je raztrgalo srce, nam je iztisnilo najglobljе solze in nam je povzročilo bol in žalost brez primere. Dolgo si bolehal, dolžnost dela in naloge ti je dala izredno moč odpornosti, a zlomila se je tudi ta moč. Umrl si, kakor običajno rečeno. Seveda nisi umrl. Saj je tvoj duh med nami! In tvoj veliki zgled neumorne delavnosti in nedosegljive nesebičnosti in ljubezni do bližnjega in vsega dobrega je zmeraj med nami!

O ti moj Tone! Vseeno je prehitro prišlo. Tvoje zasluge so ovirali drugi. Jaz ti ne morem drugega reči, kot da se te bom zmeraj spominjal kot svojega najboljšega prijatelja in te ohranil v najlepšem spominu. Zakaj si vendar že šel? No, pa saj bosta na onem svetu zopet skupaj Tone in

Vinko.

Žrtev železniške nesreče

Križe, 15. avgusta.

Danes ob pol 4 smo položili k večnemu počitku ponesrečenega g. Florijana Zaletela, posestnika iz Retenj. Bil je zaveden katoliški mož in cerkveni ključar župne cerkve.

Kako priljubljen je bil pokojni, je pokazal pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica, tako, da takega pogreba ni bilo že več let v Križah. Pokojni je bil 73 let star vdovec in je zapustil dva užaloščena sina, in to g. dr. Šimna, službujočega v ženski bolnišnici v Ljubljani, in g. Kristijana, ki je mlajši in prevzame gospodarstvo. Na domu zapušča tudi sestro Marijano in brata na Loki pri Kovorju.

Povzročiteljica njegove tragične smrti, nesreča, se je dogodila minilo nedeljo dne 12. t. m. okrog 9 zvečer. Tedaj ga je namreč tržiški večerni turistovski vlak pod postajo Križe-Golnik ob svoji vožnji v Kranj zbil s tako silo, da mu je glavo skoraj popolnoma odtrgalo. Tudi na nogah je bil poškodovan. Vračal se je iz vasi Sebenje domov in se je zgodila nesreča na prelazu. Zgoditi se ni moglo drugače, kakor da je v temi luč lokomotive slepila nesrečnega starčka, da se ni mogel zavesti. Nesrečo so zapazili šele v Kranju, ker je bila svetilka vsa okrvavljena in so pri povratku vlaka v Tržič šele videli, kje se je zgodila. Po prihodu v Tržič so o tem obvestili na postaji službujočega orožnika, ki je odšel na lice mesta, kamor so prišli tudi nesrečni domači, ki so med tem že tudi zvedeli zanjo. Orožnik je dovolil prevoz trupla na 5 minut oddaljeni dom, od koder se je danes vršil tudi veličastni pogreb. Kmalu po prevozu na dom je dospela tudi sodna komisija iz Tržiča.

Naj blagi pokojnik mirno počiva in naj prejme zasluženo plačilo v nebesih, njegovim ostalim pa globoko sožalje!

Naročajte ‚Slovenca'!

Strela zopet užgala

Cerknica, 12. avgusta.

Ni še minilo 14 dni, odkar je gorelo v Podcerkvi, in zopet je strela zahtevala svojo žrtev.

V nedeljo opoldne se je nenadoma zabliskalo in strela je udarila v kozolec Antona Pintarja na Uncu št. 102. Takoj so domači prihiteli, da bi reševali, toda na mah je bilo vse v plamenu. Rešili so le en voz, pa še ta je že gorel. Prišli so tudi gasilci domačini, Rakovčani in Ivanjski, Sreča je bila, da je sapa pihala v nasprotno stran, ker so bile ogrožena tudi druga poslopja.

Kljub temu je zgorelo vse poljsko orodje, do 20.000 kg sena in precej pšenice. Lastnik je bil zavarovan.

Po osmih letih je bil to prvi požar na Uncu!

Rudnik skrunil praznik

Rajhenburg-Senovo, na Vel. Šmaren.

Danes na praznik Marijinega vnebovzetja je tukajšnji rudnik obratoval v polnem obsegu. Ko so zvonovi slovesno zvonili, je rudniška lokomotiva med Senovim in Rajhenburgom mogočno sopihala in prevažala premog, kakor da nekje doli zmrzujejo ljudje in je od tega premoga odvisno tisoče in tisoče človeških življenj. Na dan, ko se verno ljudstvo zbira v božjih hramih, da proslavlja Njo, ki je vsemu svetu rodila Odrešenika, je kakor v zasmeh vsej stiski, v kateri danes ljudstvo živi, kakor v zasmeh tisočem brezposelnih, ki gladni blodijo okoli brez kruha, v zasmeh in porog vsemu temu, kar je našemu ljudstvu najsvetejše, moralo delavstvo na šiht. Na mesto, da bi lahko zadostilo svojim verskim dolžnostim, je moralo na šiht, ker tako zahtevajo interesi mednarodnega kapitala.

Koliko dni v mesecu je, ko morajo rudarji praznovati in gladovati, ko bi radi delali. A kapitalizem si rajši izbere praznik, kakor bi s tem hotel manifestirati, da mu vse to ni nič mar. Nehajte že skruniti praznike! Dajte delavcem delo ob delavnikih!

Ljubljanske vesti:

Priprave ze veliki festival

Ljubljana, 14. avgusta.

Prihodnji mesec bo Ljubljana prizorišče velikih slavnosti, predvsem pa velikopotezne prireditve slovanskih plesov. Slovanski plesi se prično v Ljubljani dne 6. septembra in vlada že sedaj zanje veliko zanimanje. Za prireditev se zelo zanima tudi Nj. Vel. kraljica Marija, ki jo bo pripravljalni odbor naprosil za pokroviteljstvo.

Priprave za to prireditev so že nad vse živahne. Pripravljalni odbor se je razdelil na več organizacijskih odsekov. Določeno je, da se bodo ob lepem vremenu slovanski plesi vršili na prostem v Tivoliju, kjer so že pričeli delati tribuno. Plesi bodo na velikem lesenem podiju in po večini ob električni razsvetljavi. Vse dosedaj priglašene skupine so izredno zanimive.

Tako sta prilašeni že dve belokranjski skupini, in sicer ena iz Adlešič, druga iz Črnomlja. Plesali bosta belokrajinsko kolo. Iz Ziljske doline pride 8 do 12 parov koroških Slovencev, ki bodo plesali stare zanimive ziljske plese.

Naši emigranti iz Istre, organizirani v društvu »Istra« v Zagrebu, nastopijo z narodnim istrskim kolom s petjem.

Bunjevaško kolo je organiziral voditelj Bunjevcev g. Blaško Rajić. Slovaško kolo iz Petrovca pri Novem Sadu je oskrbel predsednik Slovaške Matice dr. Bulik.

Šumadijski koli bosta dve, in sicer eno iz Požarevca, ki ga je aranžirala gospa Žika Marjanovičeva, in pa iz Duboka pri Jagodini, ki je samo iz lastne inicijative priglasilo svojo udeležbo. Živahno zanimanje vlada za slovanske plese tudi v vardarski banovini, ki je bogata lepih narodnih noš, motivov in plesov. Iz teh krajev pride zanimivo kolo iz Skopske Crne gore, ki ga je sestavil narodni poslanec ing. Veljković, in kolo iz Gjevgjelije, ki ga bo vodil šolski upravitelj Tanković. Naznanjeno pa je tudi galičansko ninsko kolo od Ohrida in »staro carsko igranje« iz Prizrena. Udeležba Črne gore in Dubrovnika še ni zagotovljena, pač pa sta priglašeni dve skupini s Korčule, ki bosta pokazali staro »moreško«. To »moreško« hodijo Angleži leto za letom gledat na Korčulo. Je to srednjeveška viteška igra, v kateri se bore kristjani in Mavri za ženo v kopreni. To skupino je aranžiral korčulanski župan dr. Armerič. Druga skupina »kumpanjija« pa je z Bata na Korčuli in predstavlja junaško igro iz bojev med domačini in gusarji. V teh dveh igrah torej odseva zgodovina Korčule. Z otoka Krka pride skupina, ki bo plesala »stari hrvatski tanec«. Skupina je iz Dobrinja na Krku.

Zelo zanimivo bo pristno kajkavsko kolo iz Lupoglave pri Zagrebu in slavonsko kolo iz Andrijevcev. Vse te skupine bo spremljala originalna godba naših starih sviral, kakor dud, frul, tamburin, bobnov itd.

Iz inozemstva je dosedaj zagotovljena skupina iz Plzna, ki bo na posebnem večeru predstavljala češko vaško svatbo z izvirno glasbo in plesi. Pričakuje pa se tudi udeležba skupine Goralov iz Zakopa in bolgarskega »hora«. Gorali so letos na Dunaju dobili prvo mesto s svojimi lepimi plesi.

Razen tega bo uprizorjen tudi teden slovanskih oper, ki se bodo predstavljale na prostem. Program se sestavlja ta teden. Poleg tega bodo uprizorjeni tudi koncerti na prostem. Festival bo torej prirejen v zelo velikem obsegu.

Mariborske vesti:

10 dnevni teden

Maribor, 16. avgusta.

Gotovo je, da ima tudi Maribor pravico do gospodarskih prireditev v obliki velesejmov. Gotovo pa je, da morejo take prireditve uspeti samo, ako so nekaj tipičnega za Maribor in okolico in ako so prilagodene gospodarskim razmeram Maribora in okolice, ako so pravilno organizirane in prirejene ob pravem letnem času. Zdi se nam, da ni nikogar, ki bi bil proti zamisli gospodarskih razstav v Mariboru. Je pa gotovo, da morajo biti take razstave organizirane z velikim razumevanjem, da bodo res prinesle Mariboru in vsemu širšemu okolišu čim več koristi. Ne morejo pa prinesti posebnih koristi taki mariborski tedni, kakor je bil ravno letošnji. Na gospodarsko prireditev samo kot tako se povrnemo še posebej. Za sedaj pa moramo kritizirati, kako se prikazuje kot nekaj tipičnega za Maribor čezmerno popivanje, čezmerno in nepravilno razveseljevanje v teh časih velike gospodarske depresije.

Kdor je samo malo pogledal v okolico prireditev Mariborskega tedna, je moral dobiti prvič vtis, da je prišel v nemško mesto, drugič pa, da prebivalci tega mesta nimajo nikakih večjih skrbi, kakor vožnjo po avtodromu, po ringelšpilu in po toboganu. Naj nam uprava Mariborskega tedna ne očita, da hočemo škodovati ustanovi sami kot taki, saj namenoma zato tudi nismo kritizirali, dokler je razstava še trajala. Gotovo pa ne spada k prireditvi, da se takoj ob vhodu na razstavišče in še prej na Aleksandrovi cesti znajde obiskovalec med maso »trgovcev« in »obrtnikov«, ki ponujajo z vso močjo svojega glasu svoje »blago«. Komaj pa prestopi prag razstavišča samega, že mu udari na uho vabilo, da si ogleda mitološke slike. Ta škandal, to prodajanje in razkazovanje slovenskih deklet po tujcu-Nemcu nam bi uprava prav lahko prihranila.

Nismo tudi ne proti primerni zabavi. Da pa znosijo ravno najrevnejši sloji in srednji sloji iz okolice vse svoje prihranke na veselični prostor razstavišča, to gotovo ne more biti namen prireditve. Zato bi morala biti razstava organizirana tako, da pride obiskovalec najprej v razstavni prostor in nato šele v veselični prostor, če je ta že neobhodno potreben. Zdi se nam, da ni na svetu kakega velesejma, ki bi bil tako prirejen, da mora nujno vsak obiskovalec iti dvakrat po veseličnem prostoru, da pa zvečer naravnost vse izziva, da zapravi tam še zadnje dinarje, ki jih ima.

Če je že nekaj tipičnega za Maribor, da tu ne gre brez veselja, je to pravilno. Saj pošteno veselje in zabava naj ostane. Nepravilno pa je, če se hoče to izrabiti za 10 dnevno zapravljanje. Naj se napravi v jeseni razstava sadja, grozdja, vina in ostalih kmetijskih pridelkov in se s to razstavo združi n. pr. veselica in vinska trgatev, pa traja to tudi lahko tri dni, ne bo nikdo proti temu. To bi bilo nekaj tipičnega za Maribor in bi se dala taka prireditev tudi lepo organizirati, tako da bi privabil Maribor v jeseni čim več tujcev iz cele države in tudi iz inozemstva.

Sam Mariborski teden pa naj bi bil v bodoče organiziran v zboljšani obliki, ali naj se združi z jesensko razstavo, tak, kakor pa je bil pretekli, pa v bodoče lahko izostane.

Sicer pa upamo, da nam bo dala uprava Mariborskega tedna natančno sliko o dohodkih, izdatkih in uspehih zadnjega tedna.

⊙ **»Šmarne maše« na Dobrovi pri Ljubljani.** Romarski shodi — »šmarne maše« — pri svetišču Matere božje na Dobrovi so se pričeli z Velikim Šmarnom in se končajo s praznikom Marijinega imena, na nedeljo po Malem Šmarnu. Spoveduje se vsako soboto (predvečer pred praznikom) od 4 popoldne dalje, prav tako ob nedeljah in na praznik od 4 zjutraj dalje. Prva sv. maša ob nedeljah in praznikih je ob 5 zjutraj (s sv. obhajilom za tujepotnike), ob 6 z govorom, ob 8, ob 9 slovesna z govorom; popoldne ob 3 slovesne večernice. Dohod iz Ljubljane: do Viča vozi tramvaj vsakih 6 minut, odtod pešpot eno uro. Avtobus odhaja ob delavnikih iz Ljubljane (Boršnikov trg) ob 12.30 in 18, z Dobrove v Ljubljano ob 7.05 in 15.05; ob nedeljah in praznikih iz Ljubljane ob 7.30, 19.30; z Dobrove ob 6.05, 11.35, 18.35.

Primarij dr. Ješe

ne ordinira od 18. avg. do 2. sept. t. l.

⊙ **Blagoslovitev Skalaškega doma Na Voglu.** Za nedeljo 19. t. m. se pripravlja v Bohinju lepa planinska slovesnost. Knezoškof gosp. dr. Gregorij Rožman bo blagoslovil novi Skalaški dom Na Voglu. Blagoslovitev bo s sv. mašo in petjem bohinjskih pevcev. Prostorni dom se že pripravlja za sprejem številnih gostov. Na predvečer bodo zagoreli po bohinjskih planinah kresovi. Na Voglu pa bo razsvetljava z umetnim ognjem in raketami. Za Bohinj bo to izreden prizor, ker se vidi dom iz cele doline daleč proti Bledu. Prvi avtobus v Bohinj vozi že v soboto 18. t. m. ob 19.30 izpred kavarne Evropa. Če bo dovolj priglašenih bo vozil v soboto tudi en avtobus ob 4. uri popoldne. Naslednji avtobus pa v nedeljo zjutraj ob 4. uri. Cena tja in nazaj Din 47. — Priglasite se pri tt. Alpina na Dunajski cesti.

⊙ **Starši VI. okraja v Ljubljani** se prosijo, naj priglase svoje otroke, ki jih hočejo dati v otroški vrtec, katerega namerava letos odpreti mestna občina Ljubljana. Zglase naj se starši v petek, v soboto in v nedeljo med 9 in 11 pri šolskem upraviteljstvu VI. deške osnovne šole v Šiški.

⊙ **Avto podrl kolesarja.** Na križišču Tyrševe in Bleiweisove ceste je včeraj vojaški avto podrl na tla 31 letnega krojača Franca Majdiča, zaposlenega pri »Elite« in doma iz Mengša. Majdič, ki se je pelial s kolesom, je dobil hude notranje poškodbe ter si je zlomil nekaj reber.

⊙ **Epilog k planinski nesreči.** Na praznik je reševalni avto odpeljal iz bolnišnice ponesrečeno Zlato Kontakovo, Božidarja Krznariča in trgovca Vedrino, ki so se ponesrečili v Kamniških planinah, kakor smo poročali. Vsi trije ponesrečenci se bodo zdravili v Zagrebu. V ljubljanski bolnišnici pa je ostal še Oton Ebenspanger, ki ima hujše poškodbe. Truplo smrtno ponesrečene Tilde Kohnove je bilo prepeljano najprej v Kranj, od tam pa ga na željo njenega očeta prepeljejo v Zagreb. Domačini na Jezerskem in v Kranju so krsto obsuli s cvetjem, zlasti planinskim.

⊙ **Dela na frančiškanskem mostu** so že toliko napredovala, da so snoči tramvaji vozili že prav tasno vkup, tako, da je bilo treba potnikom samo prestopiti, ne pa hoditi celo postajo peš. Za davi pa — so nam včeraj zatrjevali — bo že stekel tramvaj po frančiškanskem mostu, ker bodo tlakovalna dela končana. Kdaj bodo začeli zopet kopati?

Cerknica

Smrt uglednega moža. Dne 14. t. m. se je raznesel glas, da je umrl Matevž Mivec, znan po vsej cerkniški dolini pod imenom Zajčkov oče. Star je 72 let, je še vedno delal, bil vesel in dobre volje. Kot fait in tudi kot mož se je mučil po ameriških in hrvaških zgodovih in tesal in na ta način služil kruh svoji družini, ki je štela 8 članov. Priden, skromen kmet je bil, ki ni čakal, da je solnce posijalo, preden je šel na polje ali v gozd in zdavnaj je že zašlo za gore, ko se je vračal. Z veseljem je čital »Domoljub« in nedeljski »Slovenec«, ter se pošteno z možmi pogovarjal o politiki.

Toda, prišla je starost in z njo bolezen. O Božiču je legel in čakal, da bo prišla božja služabnica Smrt. In jo je učakal.

Zasluženo plačilo naj mu Bog podeli v obilni meri. Žalujočim pa — iskreno sožalje.

Preserje

Preserje je skrit biser krimskega pogorja. Kakor bi mogočen orjak — Krim — objemal in na svoje srce pritiskal najljubše svoje dete, tako se zdi ta okolica. Pa smo malo znani svetu. Ljubka Žalostna gora na obronku sicer tako prijazno vabi k sebi vso okolico daleč na okoli in ji govori o naši lepoti. Mi smo pa kar tiho. Smo pač že napol hribovci. Vendar pa zato ne spimo. Pridno se gibljemo in krepko napredujemo in mirno živimo svoje revne življenje. Zlasti zadnji dve leti smo šli velik korak naprej, odkar imamo mogočen društveni dom, trdnjavo naših slovenskih src. Posebno živahna je naša mladina, pa naj so to fantje ali dekleta, ali otroci. Vse poje. Mogočen pevski zbor z nad štiridesetimi pevci, krasno izvežban, prepeva večer za večerom in dviga zlasti v našem domu naša srca k starim slovenskim idealom. Malo župnij ima enakega. Vse to je pa največ zasluga in delo g. Bartola, našega bivšega kaplana, kar je naša župnija posebno krepko, da, z mnogimi solzami in glasnim jokom poderčtala in povdarila preteklo nedeljo v društvenem domu pri natlačeno polni dvorani, ko mu je rekla svoj »Zbogom«. To je bil dan pristno slovenske duše, pa tudi dan zadoščenja za žrtve in trpljenja za nas.

☐ **Šahovski mojstri odpotovali.** Včeraj so odpotovali iz Maribora vsi inozemski udeleženci mednarodnega šahovskega turnirja.

☐ **Veselo** je zaključil Maribor svoj Mariborski teden v sredo zvečer. Nekateri so hoteli, da bi se teden celo podaljšal do nedelje, pa k sreči niso uspeli s svojimi željami. Gospodarski strokovnjaki računajo, da je izdal Maribor letos samo za veselje na ringelšpilih, avtodromih in pri zlatih deklicah nad pol milijona dinarjev. Večina tega denarja ne bo Maribora nikoli več videla. Včeraj na vse zgodaj zjutraj so že začeli podirati praterske atrakcije in do večera je bil veselični prostor že izpraznjen. Tudi razstave so se začele že včeraj seliti iz svojih prostorov. Za mariborsko radovednost so bili tudi ti dogodki dobrodošla senzacija.

☐ **III. mariborski teden.** Radi nestalnega vremena je preložen celoten spored, ki bi se moral izvesti v sredo, 15. t. m. na nedeljo, dne 19. t. m. in sicer: veslaške tekme na Dravi, mednarodne plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku, velika ljudska veselica, nastop akrobatov na visoki žici in ogromen ognjemet na Mariborskem otoku. Vse prireditve se vršijo v povečanem obsegu.

☐ **V Maribor se je povrnil** iz Brežic odvetnik in znani kulturni delavec gosp. dr. Andrej Veble, ter odprl tukaj svojo pisarno.

☐ **Novi hitlerjevski begunci** prihajajo še vsak dan čez mejo. V glavnem so to simpatizerji, mnogi med njimi so bivši državni uradniki. Od prvih begunov se ločijo v tem, da prihajajo vsi v dobrih oblekah, mnogi tudi s prtljago. Policija pošilja še vedno vsak dan transporte takih begunov v taborišča.

☐ **Žetev smrti.** V bolnišnici je umrla 46 letna strežnica Frančiška Krajnc. — V Mlinski ulici je umrla v starosti 67 let posestnica Katarina Merke. — V Studencih, Radvanjska cesta 6 je ugrabila smrt 45 letno železničarjevo vdovo Antonijo Fevž. Svetila pokojnicam večna luč!

☐ **Stavka v Rušah.** V tekstilni tovarni, ki je v prostorih bivše tovarne za vžigalice v Rušah, je izbruhnil mezdni spor ter stavka, ki pa se je hitro končala. Delavci zaslužijo v podjetju tedensko 17 do 40 Din in sicer delajo v akordu. Pa jim je lastnik še te prejemke znižal ter se takoj nato nagloma odpeljal. Seveda je raziarjenost delavstva radi tega dosegla višek ter so posegli po stavki, ki se je končala učinkovito. Lastnik je takoj po izbruhu prišel nazaj, preklical znižanje ter delavcem mezde celo nekoliko zboljšal.

☐ **Rdeči petelin.** V Šetarovi je pogorel posestnik Franc Kramberger. Plameni so mu uničili gospodarsko poslopje z vsemi letošnjimi pridelki ter mu prizadeli 100.000 Din škode. Ogenj je bil podtaknjen od zlobnega človeka. — V Požegi pri Račah je zgorelo gospodarsko in stanovanjsko poslopje Mihaela Hojnika. Ogenj so povzročile vnete saje v dimniku.

☐ **Blaznež toži zdravnika.** Zanimiv obisk je doživel te dni neki mariborski odvetnik. V pisarno je stopil neznan moški, ki je zahteval odvetnika. Bil je navzoč samo koncipijent, kateremu je obiskovalec povedal svojo željo. Hotel je vložiti tožbo proti vsem mariborskim zdravnikom, češ, da ga ovirajo pri njegovem zdravniškem poslanstvu, in zahteva 350.000 Din odškodnine. Ima namreč zanesljiva zdravila za vse bolezni, vendar pa mu zdravniki ne dovoljujejo, da bi jih uporabljal v korist človeštvu, ampak ga radi tega preganjajo. Motiv tožbe in druge okolnosti, ki jih je klijent pripovedoval, so se zdeli koncipijentu sumljivi, pa je silil v tožitelja, naj pojasni podrobnosti. Ko pa je prišel s temi na dan, je mali koncipijent pobledel ko zid. Obiskovalec je namreč povedal, da je pobegnil iz Studenca pri Mariboru, ko je delal na vrtu. Z mirnim prigovarjanjem se je posrečilo koncipijentu blaznežu dopovedati, da rabi najprej seznam zdravnikov, ki ga bo najlažje dobil na OUZD. Ko je nevarni obiskovalec odšel na naznačeni naslov, je bilo na okrožnem uradu že vse telefonično obveščeno in pripravljeno na sprejem gosta, ki so ga nemudoma odposlali nazaj v blaznico.

☐ **Maratonec v državni reprezentanci.** Iz Belgrada nam sporočao, da se nahaja v državni reprezentanci, ki bo sodelovala dne 24. avgusta na vojaških tekmah v Elfuliji v Romuniji, tudi znani lahkoatlet SK Maratona iz Maribora Štefan Grmovšek, ki služi vojake v Bjelini. Od Slovencev je v reprezentanci še Starman (Ilirija).

Trbovlje

Tečaj o kopunjenju petelinčkov priredi ponovno Kmetijsko nadaljevalna šola v Trbovljah letos že v tretje in sicer v soboto, 18. t. m. ob 2 popoldne pri Volkarju na Vodah. Petelini naj bodo lačni in zadnjih 12 ur brez vode. Tečaj vodi veterinar g. Rajko Deu.

Smrt pobira. V zadnjem času so umrli: Vidovič Marija, žena posestnika v Planinski vasi, stara 31 let, vsled zastrupljenja na porodu. — Pleskovič Ludmila, vdova po uradniku Bratovske skladnice, vsled raka v drobovju, stara 54 let. — Štravs Neža, služkinja, vsled vnetja reberne mrene, stara 75 let. — Križan Ana, vd. Kozina, vsled starostne oslabelosti, doživela je 79 let in 21-letna Goršičar Angela, vsled zaprtja žil, iz Sv. Jurja pod Kumom, kamor so tudi mrtvo nazaj prepeljali. — Rajni naj v miru počivajo, preostalim pa naše iskreno sožalje!

— Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Kulturni obzornik

Borba Slovencev za Jugoslavijo

Pod naslovom »Borba Slovenaca za Jugoslaviju« je pravkar izšla v Belgradu knjižica, ki jo je napisal Jugoslavicus, natisnjena v srbskem jeziku, v cirilici.

Slovenci imamo zelo malo politično informativne literature. Srbi se ponašajo z izredno bogatim in izčrpnim tovrstnim slovstvom, ki obravnava zlasti domača politična trenja, bodisi iz njih politične zgodovine, bodisi iz politične sodobnosti. Vprav živo zanimanje srbske javnosti za politična vprašanja, ki ga zadovoljuje v tej stroki izurjena in spretna publicistika, je ena izmed osnov političnih uspehov srbskega naroda.

Politična informacija, najsi je tudi pristranska — in katera politična informacija je docela nepristranska — ima vedno svoje dobre strani. Človek, ki ne zasleduje političnih dogodkov samo ob dnevnem časopisju, ki jih sproti in radi tega nujno v nedognani obliki komentira, ampak ki čuti potrebo po globljem in temeljitejšem poznanju političnih problemov, njih zgodovinskih izvorov in njih razvoja — nujno potrebuje zbirk dokumentov in izčrpnejših poročil, zlasti pa sintetičnih pregledov. Politična informativna literatura je nujna potreba za politično vzgojo, ob nji človek posameznik polagoma dozori v svojih sodbah in odločitvah glede na politično sodelovanje v prid skupnosti. Samo politične informativne knjige pa morejo nuditi človeku tiste dragocene oprijeme za boljše poznavanje časa in razmer, v katerih živi. Dejstvo, da imamo Slovenci tako malo historično političnega in tudi sodobno političnega slovstva, da se naša inteligenca, zlasti pa mladina, prav za prav nikjer ne more poučiti o stvareh, ki jih sama ni doživela, je političen minus vsega našega narodnega življenja.

Tako smo dobili Slovenci šele preko Srbov, iz Belgrada, v cirilici, prvi nekoliko izčrpnejši pregled najburnejše, a tudi najsvetlejše dobe naše politične zgodovine — tistega časa, ko smo Slovenci v Avstriji vodili veliko jugoslovansko politiko. Brošura »Borba Slovenaca za Jugoslaviju« razodeva avtorja, ki je dodobra proučil gradivo in podal prav za prav vso zgodovino samostojnega političnega udejstvovanja Slovencev od skromnih začetkov do dne ujedinjenja, v kratkih, toda z dokazi, citati in tudi z izčrpnejšimi dokumenti podprtih poglavjih.

V poglavju »Slovenci i jugoslovenska misao« je opisana pot do prve politične manifestacije v jugoslovanskem duhu, dne 1. decembra 1870 v Ljubljani, ko so na poziv Janeza Bleiweisa zbrani vodilni jugoslovanski politiki postavili etapni politični program: 1. ujedinjenje in avtonomija Slovenije v Avstriji, 2. priujedinjenje Slovenije kot samostojne edinice Hrvatski, 3. enotna državna zveza vseh jugoslovanskih narodov, bodisi v Avstriji, **bodisi izven njenih meja.** — Ta historična resolucija je služila slovenskemu političnemu programu gotovo pol stoletja za osnovo. — Zgodovina slovenskih političnih strank je podana v knjižici na pičlih dveh straneh. Bistveni del knjižice — zgodovina borbe Slovencev za idejo Jugoslavije — je podan v naslednjih poglavjih, ki imajo sledeče naslove: Jugoslovenska orientacija (podnaslovi: Kucnuće vreme... — Dr. Krek za veliku jugoslovensku državu) — »Za pravdu i slobodu srpsko-hrvatske raje u Bosni« — »Ove pobede su naše pobede« (Idealizam Slovenaca — Prva istorijska etapa — Razjarjeni lav brani srpski narod) — »Skupljanje snage za poslednju borbu« (Dr. Korošec o ratnom režimu u Austriji — Uzdaj se u se i u svoje kljuse — Krekovo gledanje na Jugoslaviju — Zategnute političke prilike — Početak junačke borbe u parlamentu) — »Nemate dovoljno vešala da obesite sve veleizdajnike« (Krekov testaent) — »Akcija biskupa dr. Jegliča« (Odjek u narodu) »Uzdignite glave« (Mrtvilo u ostalim pokrajinama) — »»Zaštićivanje Srba iz monarhije i Srbije« — »Slovenci se ne dadu odvratiti od prihvaćenog pravca ni gonjenjem ni intrigama« — »Veličanstvo, prekasno! Sudbina je već odlučila...« (Istorijski govor dr. Korošca — Poslednji trzaji monarhije) — »Na cilju«.

Knjižica, ki je napisana v srbohrvatskem jeziku in služi v informacijo srbski politično interesirani javnosti, bo mogla služiti tudi nam, ker sami nimamo takega dela.

Dejstvo je, da je naša pred- in medvojna politična zgodovina svetel primer širokogrudnosti in požrtvovalnosti, podrejanja specifično slovenskih splošno jugoslovanskim interesom. Slovenci, kot glavni duhovni in dejanski iniciatorji, so vodili s svojimi političnimi prijatelji v dunajskem parlamentu veličastno borbo proti nasilnim avstrijskim in ogrskim režimom za dobrobit in za osvoboditev iz suženjstva ne samo Slovencev, marveč vseh Jugoslovanov v avstro-ogrski monarhiji. Ta borba, ki se je končala z zrušenjem Avstrije, je v svojih podrobnostih in posameznih razvojnih fazah ne samo izredno zanimiva in povzdigujoča, marveč tudi živa priča odločnega, riskantnega in vztrajnega aktivnega sodelovanja Slovencev pri polaganju temeljev Jugoslavije — dolgo prej, preden se je ideja s koncem vojne uresničila.

Dr. Franc Mišič: V žaru in čaru šumovitega Pohorja (Maribor, samozaložba, tiskala Ljudska tiskarna v Mariboru, 191 strani.)

Začetkom meseca avgusta smo javili med mariborskimi vestmi, da je izšla v samozaložbi knjiga »V žaru in čaru šumovitega Pohorja«, sestavil dr. Fran Mišič.

Zadnje čase sta izšli tako o Pohorju kar dve knjigi, ena pripovedna (Bajke in povesti o Pohorju) in zdaj druga, ki je nekako v sredi med lepo pripovedno knjigo in pravim vodnikom.

Pisatelj je že znan po mnogobrojnih člankih v vseh slovenskih časopisih. Znan je tudi po svoji knjigi, ki je izšla pred nedolgim časom: Iz porečja bistre Savinje. V vseh svojih sestavkih opisuje Mišič lepoto prirode, znamenitosti krajev, zgodovino in pravljičnost pokrajine. To vse odlikuje tudi najnovejšo njegovo knjigo, ki jo krasijo mnoge izvirne slike ter mala pregledna karta Pohorja in okolice.

Knjiga sicer ne more služiti kot pravi vodnik, kakor so n. pr. znani Badjurovi vodniki po naših gorah. Potrebna pa je ta knjiga vsakemu obiskovalcu Pohorja, ako hoče poznati ne samo posamezna pota in steze, planinska zavetišča, razgledne točke in vrhove. Kdor hoče poznati tudi prebivalce Pohorja, njih navade, šege in običaje, njihovo življenje ob najraznovrstnejših prilikah, kdor hoče poznati poezijo in romantičnost Pohorja, pa tudi pravljice in pripovedke o nastanku Pohorja, jezer in selišč, ta bo moral prebrati Mišičevo knjigo o Pohorju.

Zelo mnogo Slovencev — tudi inteligentov — je, ki še nimajo pravega pojma o Pohorju. Predstavljajo si pod Pohorjem neko nižje pogorje v bližini Maribora, katero se komaj splača obiskati. Saj tu ni razdrtih pečin, ne skalnatih vrhov, ne klinov in žic po stezah. Zato je tudi zagrizen gorenjski fant pripovedoval tako-le o Pohorju, ko se je po večdnevnem izletu vrnil nazaj v kraljestvo Karavank in Triglava: »Tri dni sem hodil po samih gošah, včasih po travnikih in pašnikih; iskal sem skale — nobene nisem našel, med potom nisem imel razgleda v doline, še neba nisem videl nad seboj, pod košatimi drevesi gre steza. Navzdol in navzgor gre pot in ko misliš, da padeš že vsak čas v Dravo, si na Klopnem vrhu. Edina dobrota so dobro oskrbovane in gosto posejane planinske koče.«

In je imel prav ta ljubitelj triglavskih strmin. Pač ni opazoval in zato ni videl značilnosti tega pogorja. Kdor pa opazi te, ta vzljubi Pohorje, vzljubi senčnate gozdove v vročih poletnih dneh, čudovito razlite barve v jeseni, krasne smučarske terene po vrhovih Pohorja v zimi, nepregledno zelenje vseh nians v spomladi, žuboreče potoke z vseh strani.

Za spoznanje vseh teh lepot, za spoznanje Pohorja z vseh strani, ne samo geografsko, je pa vsakemu priporočljiva dr. Mišičeva knjiga: V žaru in čaru šumovitega Pohorja.

Ustanovitev katoliške univerze v Salzburgu

Salzburg, 15. avgusta.

Danes se je vršila v tem nemškem Rimu, v starodavnem, čudovito lepem mestu sv. Ruperta, v katerem prestoluje tudi primas Germaniae — slovesna akademska proslava v okvirju mednarodnih visokošolskih tednov (Hochschulwochen). Pomembnost le proslave so podčrtali najvišji avstrijski cerkveni in svetni funkcionarji s svojo udeležbo. Navzoč je bil predsednik Miklas, kardinal Innitzer, kancler Schuschnigg, hudo bolni nadškof dr. Rieder, katerega so morali prinesti v avto, vsi važnejši krajevni faktorji in — mednarodna inteligenčna elita. Slovesno sv. mašo je daroval v stolnici dunajski kardinal dr. Innitzer, cerkveni govor pa je imel učenjak svetovnega slovesa dr. Al. Mager.

Sledilo je zborovanje v akademski avli, ki je ostanek iz nekdanjih časov, ko je bila v Salzburgu še popolna univerza (do l. 1810). Na tem zborovanju je imel pozdravni nagovor tudi predsednik Wiljem Miklas, ki je presenetil navzoče s sporočilom, da je vlada na svoji seji dne 7. avgusta sklenila ustanoviti na državne stroške poleg teološke fakultete še popolno katoliško filozofsko fakulteto v Salzburgu. Ta bo odprta še to jesen. Glede podrobnosti se bo treba sporazumeti še s sv. stolico. Ko bodo ti razgovori končani, bo izšel poseben zakon, s katerim bo ustanovljena katoliška univerza v Salzburgu. Predsednik Miklas je povdaril, kako srčno ga veseli, da lahko na današnji praznik Marije, ki je sedes sapientiae, sporoči svojemu vernemu ljudstvu to veselo vest. Množica, ki je do zadnjega kotička napolnila ogromno aulo academico, je sprejela Miklasov govor z velikanskim navdušenjem. Kardinal Innitzer se je vidno ginjen zahvalil državnemu predsedniku, da je položil temeljni kamen novi katoliški univerzi, slavil ga je kot rešitelja države ob zadnjih dogodkih in prosil božjega blagoslova novi ustanovi, ki bo eminentnega pomena ne samo za nemški rod, ampak za ves katoliški svet. Sledila sta govora ravnatelja dr. M. Pietscha in učenjaka dr. W. Schmidta o materialnih pripravah in o notranji ureditvi nove univerze.

Stari oče avstr. kanclerja je bil odločen Slovenec

Znano je, da sta bila stari oče in stara mati sedanjega avstr. kanclerja g. dr. Schuschnigga doma na slovenskem Koroškem. Bila sta lastnika ugledne slovenske kmetije prav blizu sedanje jugoslov. meje. Stari oče Schuschnigg je bil prav tako znan kot pameten in napreden kmetovalec, kakor kot kremenit slovenski narodnjak. Ker pa je poslal vse otroke — bilo je samo fantov šest — v višje šole, so vsi ti stroški sčasoma pojedli kmetijo, ki je bila prodana. Od tedaj pa so otroci hvalevredno skrbeli za starše.

Stari oče je od tedaj stalno bival v Pliberku. Bil je priljubljen, ker je ljudem rad šel na roko. Marsikateri od naših starejših koroških Slovencev se rad spominja simpatičnega starca z dolgo sivo brado. Nemci in renegati pa so ga sovražili, ker je bil in ostal do zadnjih dni borben Slovenec. Zato so mu dali ime »der windische Minister von Bleiburg«. Sedaj pa je njegov vnuk nemški minister na Dunaju. Ali se bo radi tega koroškim Slovencem sedaj še slabše godilo?!

Kaj pravite?

V št. 184. »Slovenca« od 15. avgusta je priobčen sicer simpatičen članek o Cerkniškem jezeru. Kot Notranjca pa me je zabolel uvodni stavek: »Notranjska se ne more ponašati z naravnimi krasotami, kakršne imata Gorenjska in Dolenjska«. Le kje je bil dopisnik s svojimi mislimi, ko je to zapisal? Prav nič ne pretiravam, ako trdim, da ima mala Notranjska — namreč tista, kolikor je je ostalo pod našo državo, relativno več naravnih krasot kakor pa Gorenjska ali Dolenjska. Ali dopisnik iz Cerknice res ne ve o čudoviti Križni jami med Ložem in Cerknico? Ako ne, naj bere »Slovenca« pred nekaj dnevi, kjer je pisano, da je celo lepša ko Postojnska, ki je tudi na Notranjskem. Res so pojmi o naravnih krasotah odvisni od človeka, ki jih gleda. Nekaterim ugaja Bled s svojim kazinskim poslopjem in drugimi betonskmi zgradbami bolj, meni pa nedotaknjena narava, čeprav je sam kraški kamen. Toda že večkrat je bila ponovljena trditev, da je notranjska Loška dolina ena najlepših dolin v Sloveniji, baje tretja po lepoti, takoj za Blejsko in Logarsko. Res ima Gorenjska Savico in Peričnik, toda kaj dopisnik nič ne ve o krasnih naravnih izvirkih Ljubljanice, kakor Močilniku, Retovju in drugih. Naj bere Cankarja: »Vrhnika, ti čudoviti kraj!« Ali je dopisnik že kdaj prehodil pot iz Borovnice na Cerknico skozi Pekel? Kaj Pekel morda ne spada med naravne krasote? Ali dopisnik iz Cerknice morda ve, kje so Bloke, ki jih ljubljanski izletniki občudujejo pozimi in poleti in ki po svoji valovitosti prekašajo vsako dolenjsko pokrajino? Ali ve morda, kje je čudovita planota Rakitna. Ali ni svet med Krimom in Snežnikom krasen? Kdo bo odrekal naravno lepoto planinski in logaški kotlini in kdo zanimivost vsem skrivnostnim vodam, ki tečejo po kraškem svetu? Samo nekoliko sem jih našel in upam, da jih je dovolj, tako da sicer spoštovani dopisnik nikoli več ne bo govoril o pomanjkanju naravnih krasot na Notranjskem in upam, da ga tudi z mano druži želja, naj bi te lepote ostale take, kakor so, pa tudi ni treba, da bi se jih polastil industrijsko kramarski duh ter iz njih delal dobiček.

Pa brez zamere! *C. K.*

Šentviška razstava pred zaključkom

Št. Vid nad Ljubljano, 16. avg.

Šentviška razstava traja samo še do nedelje. Z obžalovanjem bodo sprejeli to na znanje mnogi obiskovalci in razstavljalci, zakaj razstava je vzbudila toliko zanimanja, da jo je obiskalo tudi v poznejših dnevih še več ljudi. Tudi razstavni odbor sam bi želel, da bi se razstava podaljšala, kar pa ni mogoče, ker se bliža čas šolskega pouka. Šolskim otrokom so obrtniki tudi pobelili stene šolskih sten, tako, da so sedaj lepše, kakor preje.

Razstava ima popoln uspeh, takšen, kakor ga morda niti največji optimist ni pričakoval. Dosedaj je obiskalo razstavo nad 9000 obiskovalcev. Do nedelje jih pričakujejo najmanj 10.000, z nedeljskim obiskom pa jih bo nedvomno mnogo nad 10 tisoč. Te številke pa so realne in sicer računane po prodanih vstopnicah. Moremo torej reči, da ima šentviška razstava relativno skoraj večji uspeh, kakor pa ljubljanski velesejem. Posebno velik obisk je bil na praznik Velike Gospojnice. Ta dan so namreč slavile bližnje Dravlje svoje tradicionalno žegnanje svojega patrona sv. Roka. Na žegnanje je priromalo od vseh strani vse polno prebivalstva. Dolenjski in gorenjski kmetje so se pripeljali z vozmi in s kolesi, mestno prebivalstvo pa z avtobusi in s tramvaji. Dober del teh romarjev k sv. Roku je obiskal najprej ali pa pozneje šentviško obrtno razstavo, obenem pa se udeležili žegnanja v Dravljah.

Kupčija je bila na razstavi izvrstna. Niso razprodani sicer vsi razstavljeni izdelki, zato pa nekateri, zlasti pohištvene opreme, po dvakrat, trikrat in celo večkrat. Občinstvo je pokazalo tudi zelo veliko zanimanje za poznejša naročila. Moremo reči, da je vsa velika razstava bila več ko dvakrat prodana.

Med obiskovalci je živahno zanimanje za kuhinjsko opremo, ki jo dobi izžrebana številka vstopnice. Razstava se zaključi v nedeljo ob 6 zvečer, ob pol 7 pa bo žrebanje številke. Občinstvo opozarjamo, naj še v zadnjih dnevih obiskuje lepo in bogato razstavo mrljivih šentviških obrtnikov.

Koledar

Petek, 17. avgusta: Hiacint, spoznavalec; Julijana, devica.

Planinska slavnost na Donački gori

Sv. Križ na Slatini, 13. avg. 1934.

Med navdušenimi fanti svetokriškimi je vzniknila misel, da se na Donački gori, tamkaj, kjer je stal za časa Keltov in Rimljanov tempelj na čast boginji Herti in solnčnemu bogu Mitru, postavi v spomin na 1900-letnico odrešenja spominski križ. S korajžo in navdušenjem, ki je lastna le mladini, so šli na delo. Nabirali so prispevke in z vnemo širili to misel tudi drugod. V nedeljo, 12. avgusta je bil slovesno blagoslovljen temeljni kamen za spominski križ. Že teden dni prej so domači fantje lomili kamenje in kopali temelje za spominski križ. Pri kopanju so naleteli na ostanke stare cerkve, katera je na tem mestu stala pred dobrimi dvesto leti in je bila posvečena sv. Donatu ter je vsled strele pogorela. Odkopali so ostanke cerkvenega tlaka. Kulukarji, kateri vsa pripravljalna dela opravljajo iz navdušenja zastonj, prenočujejo na gori, kjer si tudi sami kuhajo. Blagoslovitev temeljnega kamna se je izvršila prav svečano. Na celi progi od Sv. Križa do vrha Donačke gore se je postavilo 100 fantov tekačev. Ob osmih zjutraj je g. kaplan Lajze Sunčič izročil prvemu tekaču puščico s pergamentom, na katerem so bila zapisana imena darovalcev in vseh, ki so pri akciji za zgraditev križa zaposleni. Tekač je s puščico zapustil Sv. Križ in tekel do drugega tekača ter jo izročil drugemu tekaču in tako je šla puščica skozi sto rok tekačev, dokler jo ni zadnji oddal določenemu reditelju na Donački gori. Štafeta je pretekla označeno progo v 50 minutah. — Ob pol 10 je g. provizor Sunčič blagoslovil temeljni kamen in imel primeren nagovor. Po blagoslovitvi se je vsa množica, ki je prisostvovala blagoslovitvi podala v cerkev sv. Donata, kjer je bilo cerkveno proščenje.

Nezgoda na Peščenjaku

Višnja gora, 15. avgusta.

Na strmem klancu Peščenjaku, polnem hudih ovinkov, se je v soboto popoldne zgodila nesreča, ki bi lahko tirjala človeško žrtev.

Dva mlada uslužbenca mestne plinarne gg. Janko Brajnik in Franc Gartner sta trenirala za kolesarske dirke, ki se vrše 26. t. m. in katerih sta se hotela udeležiti. Vozila sta pravilno ob levi strani ceste. Nasproti jima privozi avtomobil, ki je pa vozil po napačni strani, brez vsakršnih signalov. Ker je zakrival hud klanec vsak razgled, sta se kolesarja hipoma pojavila tik pred avtomobilom. Franc Gartner, ki je vozil ob skrajnem robu, je zavrl s tako silo, da je strl zavoro, a se k sreči obvaroval padca. Brajniku ni bilo mogoče več zavirati, tudi izogniti se ne. Zavozil je s polno brzino v desni žaromet avtomobila; sam pa si je rešil življenje s tem, da je dvignil roke predse, priletel nanje in se s tem odgnal v loku po zraku kakih 6 metrov ter padel na cesto, kjer je obležal ves krvav in nezavesten. Seveda je kolo popolnoma strto, žaromet zdrobljen.

Gospodje iz avtomobila so priskočili takoj na pomoč, a na žalost se kar niso mogli sporazumeti z g. Gartnerjem. Bili so francoski izletniki, 2 gospoda in ena dama. Slednjič so si pomagali z gestami, naložili Brajnika in ga odpeljali nazaj v Višnjo goro k zdravniku. Tu jim je za silo tolmačil neki, na počitnicah se mudeči visokošolec. Brajnik Janko ima desno roko zlomljeno v zapestju in precejšnje rane na nogah. Francozi so mu ponujali takoj večjo odškodnino, a zadevo je vzelo orožništvo v roke.

Kako je mogoče, da ljudje od drugod ne poznajo naših prometnih signalov? Avtomobilisti in vsi drugi vozniki ter pešci bodo lahko veseli, če se bo poslečilo naši občini dograditi novo cesto: Spodnje Brezovo—Polica—Grosuplje. S tem bodo nevarni ovinki enkrat za vselej odpravljeni in z njimi tudi, če Bog da, vedno ponavljajoče se nesreče.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je na Marijin praznik umrla ga. Jerina Cimperman. Pogreb bo danes, v petek, ob 4 popoldne s Tržaške ceste 5. Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

† **Sv. Križ pri Litiji.** Umrl je Franc Uhernik z Brezovega, star 90 let.

Osebne vesti

= **Iz finančne službe.** Upokojen je davkar VIII. polž. grupe Žumer Maks pri davčni upravi v Celju.

Ostale vesti

— **Sprejem v kn. šk. bogoslovje v Mariboru.** »Oglasnik lavantinske škofije« objavlja v VI. številki 1934 podrobna navodila za sprejem v mariborsko bogoslovje, ki bodo zanimala srednješolske abiturijente in širšo javnost, zato jih na tem mestu prinašamo: Na kn. šk. bogoslovju v Mariboru se prične šolsko leto 1934-35 dne 1. aktobra 1934. Abiturijenti, ki želijo biti sprejeti v mariborsko bogoslovje, naj predložijo svoje prošnje po pristojnem župnijskem uradu: kn. šk. lavantinskemu ordinariatu v Mariboru najkasneje do 10. septembra 1934. Svoji prošnji naj priložijo: 1. krstni list; 2. spričevalo o višjem tečajnem izpitu; 3. domovnico; 4. birmsko izpričevalo; 5. potrdilo pristojnega davčnega urada o višini neposrednih davkov staršev ozir. svojih vzdrževateljev. Za sprejem v bogoslovje morejo zaprositi absolventi humanističnih in realnih gimnazij. Abiturijenti realnih gimnazij, ki nimajo izpita iz grškega ali latinskega jezika, morajo obiskovati skozi štiri prve semestre seminarije za klasične jezike in naposled kolokvirati iz latinščine in grščine. Kandidati, ki so zaprosili za sprejem v bogoslovje, se morajo dne 7. ali 10. septembra 1934 predstaviti ravnateljstvu bogoslovja in zdravniku zavoda, da se ugotovi njihovo zdravstveno stanje.

— **Sprejem v finančno konceptno službo.** Finančno ministrstvo sprejme v finančno konceptno službo 30 (trideset) pripravnikov, ki imajo diplomo pravne ali ekonomsko-finančne fakultete. Kandidati morajo izpolnjevati vse pogoje uradniškega zakona. To dokažejo z izvirnimi listinami po § 3. uradn. zakona, katere morajo priložiti svojim lastnoročno napisanim, s 5 Din kolkovanim prošnjam. Prošnje je predložiti občemu oddel. finančnega ministrstva v Belgradu **najkasneje do 1. septembra 1934.** Prošnje se morejo predložiti tudi po dravski finančni direkciji v Ljubljani. — Ne bodo se vpoštevale prošnje, ki bi bile vezane glede kraja postavitve ali sicer na kak pogoj. Sprejeti kandidati se postavijo za uradniške konceptne pripravnike pri finančnih direkcijah. Že doslej vložene prošnje se bodo obravnavale le, če prosilec z vnovično vlogo izrečno zaprosi, da se njegova prejšnja prošnja obravnava v smislu tega natečaja. (Razpis fin. ministrstva, obči oddelek, od 11. avgusta 1934, št. 34.150-I). Finančni direktor: Dr. Valjavec l. r.

— Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef«-voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju.

— Nič i ine pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena **Zlatorog-ovega mila** jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in dubteče perilo, mora prati z **Zlatorogom!** V **Zlatorogu** tiči vsa tajna in umetnost imeti snežnobelo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z **Zlatorog-ovim milom** in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. **Zlatorog-ovo milo** je res dobro in — domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le **Zlatorog-ovo milo!**

— **Dva ponesrečenca.** Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela 18 letnega hlapca Leonarda Lotriča, hlapca iz Dobrunj. Tega je med prepirom neki dosedaj neznan hlapec ustrelil z revolverjem v glavo. Lotričovo stanje je zelo nevarno. — Na Bledu je na praznik neki avto povozil 24 letno služkinjo Jero Justinovo iz Spodnjih Gorij. Dobila je hude notranje poškodbe.

— **Vkuhavanje (konserviranje) sadja in zelenjadi** za zimske mesece je sedaj najvažnejše opravilo naših gospodinj. Nov, pomnožen in izpopolnjen natis knjižice: **Sadje v gospodinjstvu,** ki jo je priredil M. Humek, daje vsaki gospodinji in kuharici kratek navod, kako ji je ravnati s sadjem, kako sadje vkuhavamo, kako sušimo, izdelki iz sadja — mezge, marmelade, sadni sir, sadni sokovi, brezalkoholne pijače, sadni kis itd. Dalje o konserviranju povrtnine (zelenjadi) v kisu in slanici, o konserviranju s sterilizacijo in neprodušnim zapiranjem v steklenicah ter sušenje zelenjadi itd. Knjiga bo najboljši svetovalec vsaki gospodinji pri takih delih. Obsega 100 strani, nad 90 slik med besedilom in več barvastih tabel in stane nevezana 24 Din, vezana 32 Din. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižica bo našim gospodinjam in gospodinjskemu naraščaju velik pripomoček in kažipot pri uporabi in predelavi sadja v domačem gospodinjstvu. Ker je ravno sedaj pravi čas za vlaganje in konserviranje, knjižico toplo priporočamo.

— **Na drž. realni gimnaziji v Kranju** se prično popravni izpiti dne 25. avgusta t. l. ob 8 po sporedu, ki je pritrjen na razglasni deski.

Vpisovanje za šol. leto 1934-35 bo 1. sept. dopoldne ob pol 8 dalje za 1. razred, 3., 4. in 5. septembra pa za ostale razrede. Otvoritvena služba božja bo dne 10. septembra ob 8 v gimnazijski kapeli. Podrobna navodila so objavljena na razglasni deski.

— **Rastlinska prehrana.** Časovne in življenske razmere nas silijo, da se čimbolj obračamo od samo mesne prehrane k rastlinski. Marsikatero bolezen ali prerano smrt moramo pripisati napačni prehrani. To potrjujejo razni zdravniki in znanstveniki, ki so potom preiskav in slučajev iz svoje prakse dognali da je današnji način naše prehrane za človeški organizem škodljiv. Čim več rastlinske — presne — hrane dobi naše telo, tem bolj bo odporno škodljivim uplivom napačne prehrane. Rastlinska — presna, surova hrana ima v sebi vse one prirodne vitamine v tolikem številu, da prav lahko pogrešamo mesno hrano. Po drugih deželah se je ta način prehrane že močno udomačil, Slovenci smo dobili tako knjigo šele pred par leti, pod naslovom: **»Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih.** Priredila je knjigo Štefanija Humekova, učiteljica gospodinjstva v Ljubljani, po spisih dr. med. M. Bircher-Bennerja in po zbirki kuharskih zapiskov ge. B. Brupbacher-Bircherjeve v Zürichu. Ima 224 strani in stane nevezana Din 30, vezana Din 40, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga vsebuje poleg teoretičnih navodil tudi 323 praktičnih receptov gospodinjam in kuharicam za pripravo tečnih jedil, katera so pri nekaterih boleznih najboljše zdravilo. Dalje navodila za peko kruha iz debele moke s ali brez kvasa, dalje jedilnike za vse mesece v letu in konečno poglavje o nekuhani sadni in zelenjadni hrani. Knjigo priporočamo vsem onim, ki trpe motnje v svojem organizmu in jim bo trenutna sprememba v prehrani dala moč in veselje do vsakdanjih opravil.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

Povsod isto mišljenje: pomaga zares!
Prhljaj izgine!
Lasje prenehajo izpadati!
Lasje spet rastejo!
Trilysin
BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASE

Celje

⚒ **Smrt pod vlakom.** Na praznik je opazil strojevodja osebnega vlaka, ki prihaja v Celje ob 12.40, pri drugem železniškem mostu v Zagradu neko starejšo žensko, ki je sedela na tiru. Ker je bilo že preblizu, ni mogel več ustaviti vlaka, pač pa je dal več signalov, za katere se pa ženska ni zmenila ter jo je lokomotiva podrla, ji razbila lobanjo ter razmesarila levo roko. Nato se je vlak ustavil, žensko, ki je bila še živa, so naložili v voz, s postaje jo je pa avto celjske rešilne postaje prepeljal v bolnišnico, kjer je pa kmalu po prevozu umrla. Ugotovilo se je, da je nesrečnica 62-letna služkinja Katarina Štegenšek s Spodnje Hudinje.

⚒ **Romanje v Petrovče.** Na Veliki Šmaren je bilo v Petrovčah vse živo. Že v prvih jutranjih urah in potem dolgo dopoldne so prihajali od vseh strani romarji, da se priporoče za hmelj. Ves dan je bilo kakor v pravem mravljišču. Savinjčan je bil na praznik rekordno obiskan, kakor le malokaterikrat v letu.

⚒ **Splavarji na Savinji.** Po zadnjem deževju je Savinja zopet doliko narasla, da so se po daljšem času zopet pokazali na Savinji splavarji, ki iz zgornje Savinjske doline spravljajo les, da dobi tudi ta del slovenske zemlje malo denarja, ki je zanjo glavni zaslužek.

⚒ **Ponesrečenci.** Tručl Rupert, poštni kontrolor v p. iz Radeč, je v ponedeljek doma na sprehodu padel in si zlomil levo nogo. — Tanšek Franc, 18-letni dninar s Teharij je bil zaposlen pri mlatilnici, ki ga je zgrabila za levo roko in mu poškodovala dva prsta. — Voršnik Ivanka, hči posestnika z Dobrne, je padla s kolesa in si je zlomila levo roko. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

⚒ **Šahovski turnir.** Danes se odigra zadnje kolo šahovskega turnirja za prvenstvo Društva jugosl. akademikov v Celju. Po V. kolu je odstopil Albin Dobrajc, tako da je ostalo le še 8 igralcev. Vodstvo turnirja je prevzel radi reda in discipline predsednik društva Vladimir Černigoj. V zaključnem kolu se srečajo pari: Marek I.: Šmigovc, Peterman: Gorinšek ter Diehl: Povoden. Marek E. dobi avtomatično 1 točko, ker bi moral igrati z Dobrajcem, ki pa je odstopil. Ogrizek je prost. Sledijo doslej še neobjavljeni rezultati: VI. kolo: Peterman 4½, Marek 4 (1), Šmigovc 3 (1), Marek E. 2 (1), Diehl 1½ (1), Gorinšek 1 (2), Ogrizek 0 (1). — VII. kolo: Povoden 5, Peterman 4½, Marek I., Šmigovc 4, Diehl, Gorinšek 2½, Marek E. 2, Ogrizek 1½. — VIII. kolo: Povoden 6, Šmigovc 5, Peterman 4½, Marek I. 4, Diehl 3½, Gorinšek 2½ (1), Marek E. 2 (1), Ogrizek 1½.

Strašno neurje pred 25 leti

Sodinci, avgusta.

To-le je spomin na strašno nesrečo, ki je 24. julija 1909 zadela ormoški okraj.

Po silni vročini — solnce je pripekalo kakor v tropičnih krajih — je prihrumela od severozahodne strani silovita nevihta, ki je v dobrih 20 minutah opravila žetev, opustošila prav temeljito gozdove, ranila živino na paši tako, da so jo ponekod morali kar zaklati, ubijala ribe na površju, kamor jih je prisililo razburkano vodovje in tudi divjačini na polju in v gozdu ni prizanesla. To ni bila toča ,ampak izpod neba so padali celi kosi ledu, težki do 45 dkg. Na naših domovih ni ostala cela niti ena opeka.

Najhujše je divjalo neurje v ormoški in velikonedeljski župniji.

V Pavlovskem vrhu še danes hranijo kot dragocen resni spomin in opomin, kako odvisen je pač človek od božjega usmiljenja, stavbo, vso obtolčeno od strahovite toče; sadno drevje pa si še do danes ni več prav opomoglo od te strašne katastrofe.

Naravna posledica tega neurja je bilo pomanjkanje živil za ljudi in živino.

Toda, ko je sila najhujša, je tudi pomoč najbližja: poleg lavantinskega škofijstva, ki v podobnih prilikah stori vedno in takoj svojo dolžnost v smislu vzvišenih načel Kristusovih pomagati bednemu bližnjiku, so tudi okoliški kmetje kar tekmovali v pomoči. Voz za vozom so privažali ljudje iz sosednjih župnij živeža ter ga razdeljevali med vse potrebne, ne oziraje se komu, ter gledali s sočutjem kose ledu, ki so se ohranili v senčnih krajih še tri tedne po neurju.

Zdaj, ob petindvajsetletnici tega strašnega udarca našemu kmetu, se s hvaležnostjo spominjamo vseh dobrot, ki so nam jih takrat izkazali naši dobrotniki, posebno pa so se odlikovali dobri Središčani.

Prošnja nas vseh pa je, naj nas ljubi Bog v bodoče obvaruje podobnih nesreč, zlasti še v teh težkih gospodarskih neprilikah. — I. F.

Prijateljem knjig - 25 pravil

Pazi na svoje knjige! S tem dokažeš, da si res prijatelj knjig. Kdor s svojimi knjigami ravna brezbrižno, ni vreden, da jih ima.

Osnuj si svojo lastno knjižnico. To pa z nakupom skrbno izbranih posameznih knjig, ne pa tako, da bi si pridržal od drugih izposojene knjige.

Steklenica s konjakom ne spada v knjižno omaro; duševno cvetje in vinski cvet se ne ujemata.

Knjigožrci so ljudje, ki bero po dvanajst ur vkup, ne da bi se ozrli. Ti sami sebi kvarijo veselje nad branjem, ker polagoma otopevajo. Treba je odmora za razmišljanje o tistem, kar smo brali.

Oslovska ušesa v knjigah so nedopustna; kdor jih v svojih knjigah vendarle prenaša, zasluži, da mu zrastejo.

Ex libris ali knjižno znamenje mora imeti vsak prijatelj knjig. Osebno posestno znamenje v lastni knjigi podvojuje zavest lastnine in veselje nad njo.

Prijateljstvo nas ne obvezuje, da bi drug drugemu posojali pol svoje knjižnice. Ob tem se navadno razbijeta oba — i knjižnica i prijateljstvo.

Mastni madeži v knjigah so huji od lukenj v nogavicah.

Denarja je treba za nakup knjig. Postavi v svoj proračun potrebno postavko. Ni treba bogve kako velikih vsot, tudi z malim moremo marsikaj doseči.

Šaljivost, ob kateri se smejemo in jočemo, nam preganja vsakdanje skrbi. Zato v tvoji knjižni zbirki ne smejo manjkati mojstri pristnega humorja.

Hasek boš imel od branja le tedaj, ako si zapomniš: Knjiga, ki ni vredna, da bi jo dvakrat bral, sploh ni vredna, da bi jo bral — še manj, da bi jo hranil v knjižnici.

Roke si umij, predno sežeš po dobri knjigi. Čitanje je vsaj tako slovesen opravek, kakor uživanje jedi.

Jej ali čitaj! Oboje hkratu ne gre. Če pa to vendarle delaš, vedi, da škoduješ svojemu duševnemu in telesnemu zdravju. Vsaka stvar ob svojem času. Ne smemo hoteti imeti vsega naenkrat.

Kritiki so ljudje, ki med drugim tudi knjige ocenjujejo. Seznani se z njihovimi mnenji, toda obrani svoje lastno mnenje.

Bralni znak si daj napraviti po svojem knjižnem znamenju. Bralni znak niso vžigalice, glavniki, svinčniki, noži, škarje, kodrci ali igralne karte.

Nakup novih knjig povzroča obilo veselja. Vendar pazi, da s tem ne izzoveš zavisti pri bližnjiku; strupena kritika bi ti utegnila skaliti vso radost.

Red bodi v tvoji knjižnici. Kar notranje spada vkup, mora tudi skupaj stati.. Boleti te mora, če kateri izmed tvojih ljubljencev stoji na glavi.

Šare ne maraj! Slabe vezave, iztrganih listov v tvoji zbirki ne sme biti. Tudi knjigovez mora živeti.

Muka, grenka muka je, če človeka med književnim užitkom motijo vsakdanja vprašanja. Razloži to svojcem. Sicer pa: česar nočeš, da bi drugi tebi storili...

Obrobne opazke ne spadajo v knjigo. Če želiš svoje lastno mnenje pismeno izraziti, zapiši ga na poseben list in položi v knjigo.

Slabo, zelo slabo boš sanjal, če dolgo v noč v postelji bereš. Duševni hasek od takega branja je zaradi utrujenosti zelo dvomljiv. Razen tega si kvariš oči.

Sodi samo o knjigah, ki si jih v resnici sam čital. Ali pa si nemara ne znaš ustvariti lastne sodbe?

Posojati knjig pravzaprav ne bi smeli. Resničen prijatelj knjig sploh nima pravega užitka s knjigo, ki ni njegova last.

Širi umevanje in ljubezen do dobrih knjig in do umetnosti čitanja. Kako to delaj, moraš sam uganiti.

Izrezuj in zbiraj književne ocene in oglase o novih knjigah, da boš vedno imel pregled.

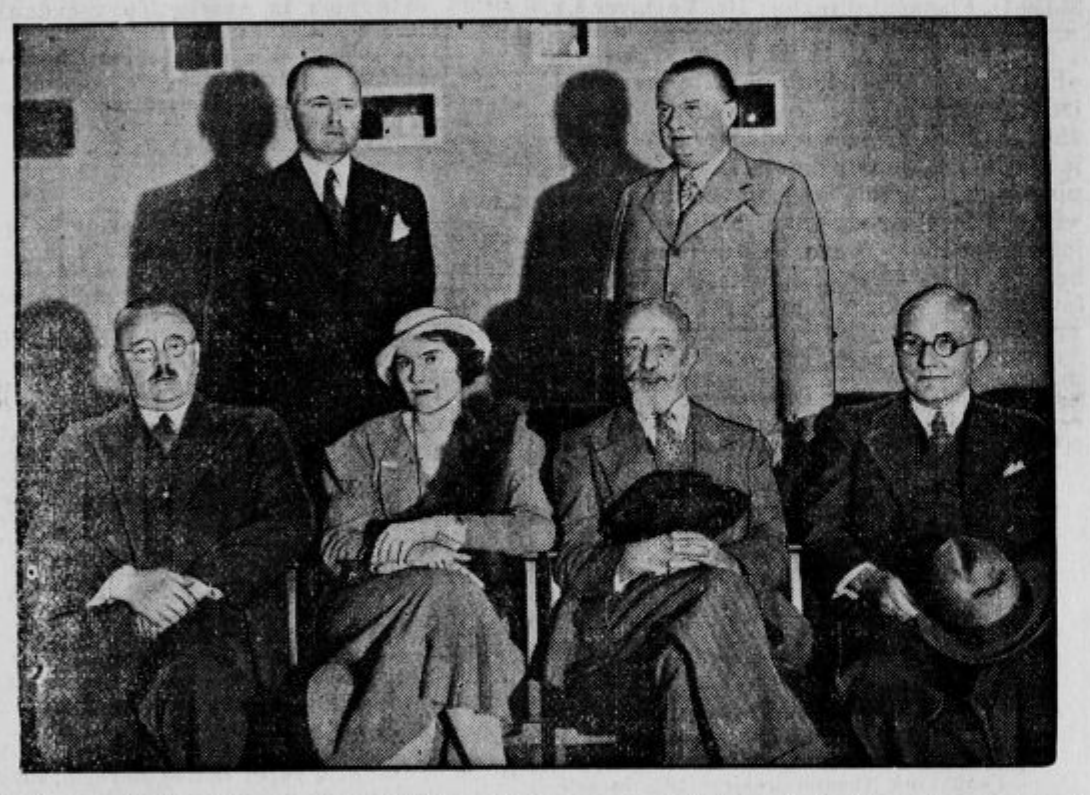

Z zborovanja izvršilnega odbora Mednarodne zveze za pospeševanje tujskega prometa: od leve na desno sede: gener. tajnik van Deventer, Haag; gospa pl. Ballusek, Haag; ravnatelj Puglesi, Rim; ravnatelj Weber, Berlin; zadaj stojita: Lampe, Norveško (levo) in dr. Petros iz Prage.

Velika kartuzija

Materinski samostan kartuzijskega reda, Grande Chartreuse, blizu Grenobla na Francoskem, je davno opuščen. Po ločitvi Cerkve od države so izgnani menihi odšli na Špansko. A španska revolucija jim je vzela tudi zavetišče. Socialist Chastenay, ki zastopa departament Isére, je zdaj pismeno priporočil predsedniku vlade obnovitev in vzdrževanje zgodovinskega poslopja na državne stroške. Izračunal je, da bi stala popravila od 25 do 30 mil. frankov, dočim bi zadostovalo za poznejšo redno podporo do 500 tisoč frankov na leto. Številni beli menihi so se povrnili iz Španske na Francosko in se naselili samo nekoliko kilometrov daleč od svoje redovne zibelke. Poslanec piše: »Pod temi razmerami ni odvisna sedanja krivica od postave, temveč samo od hinavstva in nedoslednosti oblasti. Francija ima dolžnost menihom povrniti njih dom, čigar ugled je ustvarilo v teku dolgih stoletij njih delo in molitev. Predsodki se morajo umakniti zdravemu smislu. Država bo več imela od cvetoče kulturne in gospodarske postojanke kakor od sedanjih žalostnih razvalin. Obnovitev samostana nikakor ne nasprotuje socialističnim naukom in demokratičnemu prepričanju.«

Tamerlanovi rudniki

Brzojavni urad »British United Press« poroča, da so odkrili sovjetski raziskovalci pod vodstvom prof. Sosiedka Tamerlanove bogate srebrne rudnike. Sosiedko je preiskoval različne jame v Šadimirskem gorovju v Turkestanu, ker zatrjujejo različni viri, da je skril nekje notri Tamerlan svojo bogato knjižnico. Domačini so opozorili znanstvenike na votlino Kunigut, ki jo imenujejo »Jama smrti«. Ta kraj še ni bil raziskan. Zdaj so našli notri več okostnjakov, krampe, lopate in kepe srebrne rude. Rudarski izvedenci so ugotovili, da bi lahko vrgla Jama smrti najmanj pet ton srebra in do 15 tisoč ton svinca na leto. Seveda bi bilo potrebno v ta namen zgraditi novo železniško progo. Zdaj išče prof. Sosiedko naprej Tamerlanovo knjižnico, ki je imela veliko starinskih arabskih rokopisov izrednega znanstvenega pomena.

Muzej svetopisemskega sveta

Budimpešta je pridobila novo zanimivost z muzejem, ki je namenjen izključno sv. pismu stare zaveze. Posebno zanimiva dvorana kaže zgodovinski razvoj jeruzalemskega templa. Tu so razstavljeni modeli prvotnega šotora s skrinjo zaveze, Salomonovega in Ezekielovega templa. Graditelji so vpoštevali poleg svetopisemskih točnih podatkov tudi poročilo nekega znanega egiptovskega zvitka. Med drugimi modeli prednjači babilonski stolp, čigar sedem nadstropij je bilo posvečenih različnim božanstvom. Muzej ima tudi zbirko redkih izdaj sv. pisma in je posebno ponosen na starinski izvod biblije v žmudskem jeziku (zapadno-litevsko narečje).

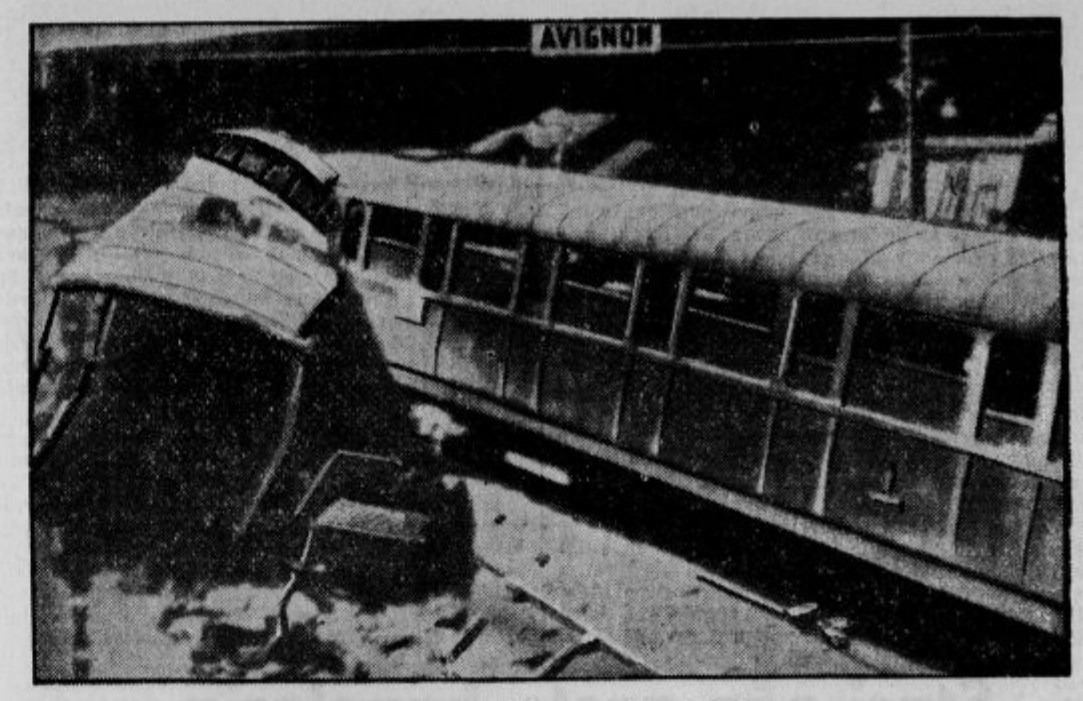

Radio-slika o železniški nesreči pri Avignonu.

Maroški poglavar Abd el Krim, ki je vodil dolgotrajne in krvave upore proti Franciji in bil zato pregnan v Francijo. Kakor poročajo, dobi zdaj Abd el Krim — po osemletnem pregnanstvu — dovoljenje, da se vrne v Marokko.

Redek dar sv. očetu

Te dni je prejel sveti oče v dar krasno zbirko redkih polarnih rastlin, ki jo je sestavil profesor montrealske univerze Gerard Gardner s pomočjo skavtov. Na mali jadrnici »Pij XI.« je profesor preplul težko dostopne kraje severno od Hudsonskega zaliva, kjer je proučil polarno floro. Zbirko je izročil tamkajšnjemu apostolskemu vikarju škofu Turquetilu, da jo izroči svetemu očetu. Požrtvovalno delo tega »polarnega škofa« je splošno znano, saj opravlja na daljnem severu že leto za letom svojo naporno službo.

Princ Gonzales, najmlajši sin bivšega španskega kralja, ki se je z avtomobilom smrtno ponesrečil na Koroškem. Star je bil šele 19 let in je študiral na vseučilišču v Löwenu.

Iščejo se tipkarice...

Neštevilne angleške trgovske pisarne občutijo poprej nepoznano pomanjkanje naraščaja: vajencev in pred vsem deklet v starosti 17 do 18 let za strojepisje in druge lažje opravke, ki so jih nekdaj oskrbovale ženske. Oblegane posredovalnice si ne vedo pomagati in oglasi v dnevnikih so zaman. Oddelek »Wanted« (Išče se...) v velikih listih je postal neznansko dolg. Podjetniki se morajo zadovoljiti z omoženimi ali starejšimi nastavljenkami, ki pa zahtevajo višje plače. V službo se je vrnilo tudi več pred leti vpokojenih strojepisk. Ta nedostatek mladih moči je prva otipljiva posledica močnega nazadovanja rojstev na Angleškem v vojnih letih 1915—1916. Zato izkazuje London letos za pet tisoč deklet v starosti 17 do 18 let manj, kakor jih je imel poprej. Prihodnje leto bo primanjkovalo že 10 tisoč deklet. Ta stalež se bo nekoliko izboljšal šele leta 1938, kajti število rojstev je l. 1920. začelo zopet rasti.

Wilson, poslanik Združenih držav v Bernu, ki bo menda imenovan za prvega ameriškega »visokega komisarja« pri Društvu narodov — ako se Amerika slednjič odloči za redno sodelovanje v D. N.

Vsakemu tekmecu - vrata

Ameriška univerza v Pittsburgu je odslovila profesorja zgodovine dr. Ralpha Turnerja, ki je predaval na tem zavodu že 9 let. Univerzitetna uprava je namreč zvedela, da se izraža omenjeni profesor o verskih stvareh nespoštljivo in da si posebno privošči verno dijaštvo, katero imenuje »nedeljske šolarčke«. V odslovilnem pismu trdi rektor univerze, da bi bil zločin še nadalje trpeti dr. Turnerjeve metode, kajti vsak profesor si mora biti svest svoje ogromne odgovornosti napram mladini, ki mu jo je zaupal Bog. Mladina je dovzetna slabim vplivom in je zato profesorjeva dolžnost, da kot prvi ponižno skloni glavo pred Bogom.

Tudi pero nese

Koliko zasluži pisatelj, če ima srečo, in ali se splača zdaj biti pisatelj? — je vprašal dopisnik »Sunday Expressa« znanega londonskega založnika. Slednji mu je v odgovor pokazal račune, ki ugotavljajo, da je prejel priljubljeni angleški romanopisec D. Pristley za svojo knjigo »Dobri prijatelji« nad 70 tisoč funtov sterlingov honorarja. A kljub temu se še vedno prodaja knjiga naprej in vrže avtorju letno nad 20 tisoč funtov sterlingov. To so pač dobri dohodki!

Ob otvoritvi evropskih plavalnih mojstrstev v Magdeburgu: Anglež Fern, predsednik evropske plavaške lige, proglaša tekme za otvorjene.

»Zelo me veseli, da sem vas spoznala, gospod Lisičnik. Toliko sem že slišala o vas.«
»Ampak dokazati mi ne morejo nič!«

Sport

V. balkanske igre

V Zagrebu v času 26. avgusta ter 1. in 2. septembra.

Da se seznanijo tudi naši čitatelji s kakimi nasprotniki se bodo borili naši lahkoatleti na balkanski olimpijadi v Zagrebu, je prav, da spoznajo že preje njihove uspehe. Začnimo kar pri

Albaniji.

Albanski sport se je pred enim letom temeljito reorganiziral ter je sedaj pod nadzorstvom države. V ministrstvu prosvete obstoja poseben oddelek za telesne vaje, kateremu načeluje tajnik, ki je ravnotako podrejen ministru samemu. Ta nova ustanova albanskemu sportu mnogo koristi. Albanija se že pripravlja na leto 1942, ko pride nanjo vrsta, da priredi v Tirani balkanske igre na velikem stadionu, ki se bo ravno za te svrhe zgradil. Prve priprave za gradnjo stadiona kakor tudi za pripravo atletov so že v teku.

Albanci so se definitivno prijavili, da sodelujejo na letošnji balkanski olimpijadi. Oni se kar najresneje pripravljajo za svoj nastop v Zagrebu. Atleti, ki bodo zastopali barve njene države na letošnjih tekmah, so že tudi izbrani in trenirajo v različnih mestih pod vodstvom najboljšega albanskega atleta Goge-a, absolventa berlinske visoke šole za telesne vaje. Njemu je dala država na razpolago aeroplan, s katerim potuje iz kraja v kraj ter nadzira in daje navodila posameznim atletom, katerih je 21. Najboljši njihovi tekalci rabijo za 100 m 11.2 sek., za 110 m čez zapreke 16.6 sek. Gogo sam je najboljši srednjeprogaš in rabi za 400 m 54.9 sek., in pravijo, da bo prav lahko spravil na olimpijadi na 53 sek.

V Bolgariji.

Bolgari se zelo pridno pripravljajo. Oni kar izjavljajo, da hočejo na letošnji Balkanijadi premagati svoje severne in južne sosede, Romune in Turke, ki so bili doslej vedno pred njimi. Tam je namreč interes za lahko atletiko silno narastel, kar se najbolje vidi na udeležbi občinstva na prvem balkanskem desetoboju v Sofiji, kjer je bilo navzočih nad 10.000 ljudi. Ponosni so, da je prvi zmagovalec v tej tekmi, za katero so dali oni idejo, ravno njihov borec, izborni Ljuben Dojčev. Interes za olimpijado je pri njih tolikšen, da pripravljajo celo poseben vlak za Zagreb. Svojo udeležbo so prijavili najodličnejše osebnosti v bolgar. sportnem vodstvu poleg reprezentance, ki je že deloma sestavljena. Iz rezultatov posameznih atletov se razvidi, da bodo igrali pri letošnjih igrah tudi Bolgari zelo važno vlogo.

V Grčiji.

Grški atleti so strogo »kasarnirani« v nekem predmestju Aten, kjer stalno trenirajo. Kako važnost polagajo oni ravno na balkanske igre, kaže najbolj dejstvo, da niso pustili razen dveh nikogar na balkanski desetoboj v Sofiji in v Carigrad, kjer so se vršile tekme nekaj dni kasneje, niti tema dvema niso več dovolili sodelovanje. Grki so pa poleg tega še zelo previdni. Sedaj je namreč pri njih zelo velika vročina, tako, da je nemogoč trening podnevi. Zato so v stadionu instalirali električno razsvetljavo, katera omogoča trening ponoči. Njihov trening vodi znani madjarski trener Šimiček in sploh nočejo dajati nobenih izjav o svojih uspehih. Za rezultate, ki so jih dosegli oni pc 15. juniju, nihče ne ve. Za balkanske igre je zelo navdušen njihov ustanovitelj g. Dimitriades, ki je v Sofiji izjavil, da z navdušenjem sprejema vest o pripravah za balkanske igre v Zagrebu ter vidi v njih zbližanje balkanskih narodov. On je tudi mnenja, da bodo balkanske igre postale najreprezentativnejše evropske sportne prireditve. Priznava velik napredek Jugoslavije, vendar še vedno veruje v zmago svojih atletov in jamči zato celo za pet let naprej. Grki pripravljajo tudi poseben vlak, kar je pri njih tembolj verjetno; oni so namreč navajeni na glasno občinstvo, katerega jim bo v Zagrebu primanjkovalo.

V Romuniji.

O rezultatih Romunije je še najmanj znanega. Edino po rezultatih o priliki gostovanja ljubljanskega Primorja, ko je z odličnimi uspehi in rezultati porazilo reprezentanco Bukarešte z 95:70 točkam, smo zvedeli za njihovo kvaliteto. Odlikuje se zlasti njihov tekalec Manea na 1500 m in na 5000 m, ki je stalen gost na balkanskih igrah in vedno med prvo trojico v omenjenih disciplinah ter je v Bukarešti tolkel našega Krevsa na 1500 m s časom 4:12.8 za prsno širino; izgubil pa je proti njemu na 5000 m. Najboljši tekalec na kratke proge je Ionescu (100 m 11.4 sek., 200 m 23.1 sek.). Najboljše skače v daljavo Saklani in sicer 6.58 m. Isti atlet je nepričakovano premagal v Sofiji Grka Pagageorgicua v metanju kopja z znamko 51.5 m. Ta rezultat ni ravno dober, a on je stalen za ta uspeh. Tudi rezultati ostalih atletov niso slabi, 4×400 je postavila s časom 3:32 nov državni rekord, ki je celo boljši od našega, katerega je postavila naša državna reprezentanca.

V Turčiji.

V azijskem delu Istambula trenirajo Turki pod nadzorstvom Nemca Abrahamsa, ki se že nekoliko let mudi v Turčiji in kateri je že toliko dvignil Turčijo v lahki atletiki, da so danes na precej visoki stopnji. Zato so Turki prepričani, da je sedaj prišel njihov čas, da se bodo na balkanskih igrah plasirali na tretje mesto, takoj za Grki in za nami. In baš zato pride v Zagreb 40 njihovih atletov. Oni prirejajo po celi državi lahkoatletske tekme, katerih se udeležuje njihov trener. Tako mu je uspelo, da je v notranjosti države odkril novo zvezdo, sprinterja Raifa, od katerega Turki mnogo pričakujejo. Ta atlet je namreč že letos tekel 100 m v času 10.9 ter 200 m v času 23.4 sek. Najboljši je njihov sprinter Semuh, ki ima že nekoliko let sem važno besedo na balkanskih igrah na kratkih progah in ki je na zadnjem tekmovanju v Carigradu pretekel 100 m v 10.8 sek. V troskoku je najboljši Pulyos, ki je postavil nov rekord s skokom 13.45 m. Tudi ostale discipline so na taki stopnji, da se jim bi znala kmalu uresničiti njihova trditev.

Tako smo si sedaj ogledali na kratko vse naše nasprotnike, s katerimi se bomo borili na letošnji balkanski olimpijadi v Zagrebu. Borba bo — kakor vse kaže — tako ostra, kakor doslej še nobena na Balkanu. O naših atletih in o njihovih izgledih pa prihodnjič nekoliko več.

Svetovne prvakinje v domovini

Na praznik dopoldne so se vrnile naše hazenašice, ki so si priborile v Londonu svetovno prvenstvo, v svojo domovino, ki je vrle zmagovalke navdušeno sprejela. Na Jesenicah jim je SK Gorenjec priredil svečan sprejem. Ob prihodu vlaka je cerkvena godba zaigrala koračnico. Vsled odsotnosti jeseniškega župana in podžupana, jih je v imenu občine pozdravil g. Gogala. V imenu SK Gorenjca pa Smodej O., hazenašice Gorenjca pa so jim poklonile lep šopek. Zastopane pa so bile tudi hazenašice Enakosti. Mnogo jih je pa zadržala zgodnja jutranja ura.

V Ljubljani se je kljub zgodnji dopoldanski uri zbralo precej sportnikov, največ je bilo hazenašic, ki so obsule svetovne prvakinje s cvetjem. V imenu jugosl. zveze ženskih sportov je pozdravil zmagovalke g. A. Schneller, v imenu mestne občine ljubljanske, podžupan, g. prof. Jarc, v imenu ljubljanske hazenske podzveze pa g. Ivo Kermavner. Nato so nadaljevale svetovne prvakinje svojo pot v Zagreb, kjer jim je bil prirejen od tisoč in tisočglave množice sijajen sprejem. V imenu ministra za telesno vzgojo naroda jih je pozdravil pomočnik bana g. dr. S. Hadži, nato jih je pozdravil predsednik zveze ženskih sportov g. Nedved, kot zadnji pa je govoril podpredsednik Concordije g. dr. Mudrinič. Nato so odšle nekatere v sprevodu z vojaško godbo na čelu po mestu. Občinstvo, ki se ga je zbralo zelo mnogo, je obsipalo reprezentantinje s cvetjem.

Motociklistične dirke na Ljubelju

Na mednarodnih motocikličnih dirkah na Ljubelju, ki so se vršile letos že četrtič, so zmagali v posameznih skupinah naslednji dirkači:

Kategorija 250 ccm sportna tipa: 1. Anton Štrban (motor A. S.) 6:07.

Kategorija 350 ccm sportna tipa: 1. Hubmann Hubert (Velocette 350 ccm) 5:21.8, nov rekord.

Kategorija do 1000 ccm sportna tipa: 1. Hubmann Hubert (Velocette 350 ccm) 5:15.8, nov rekord.

Kategorija do 500 ccm sportna tipa: 1. Uroič Anton (Motosacheche 500 ccm) 5:11, nov rekord in najboljši čas dneva.

Turni motorji do 250 ccm: 1. Hanja Boškovičeva (Zagreb, Puch) 7:58.

Turni motorji do 350 ccm: 1. Hanja Boškovičeva (Zagreb, Puch 250 ccm) 7.55.

Turni motorji do 500 ccm: 1. Breznik Dušan (Ilirija, Sunbeam 500 ccm) 6:42.

Turni motorji do 1000 ccm: 1. Uroič Anton (Motosacheche 850 ccm) 5:59.

Mariborski sport

Veslaške tekme na Dravi, start Mariborski otok, cilj društvena čolnarna pri Benetkah, so preložene na nedeljo, 19. avgusta ob 10. S programom je vstop obiskovalcem prost. Tekmovalci se opozarjajo, da poravnajo startnino najkasneje do sobote ob 18 na klubovem prostoru. — Drevi ob 18 je strogo obvezen sestanek za odbornike in člane MVK na društvenem prostoru, prijateljj veslaškega kluba dobrodošli. — Odbor.

Strelske tekme Mariborskega okrožja so se vršile na radvanjskem strelišču v Mariboru. Na Zmagovalni tarči je zasedel prvo mesto Pero Cestnik, na častniški tarči podpolkovnik Bajo Sanešič, na splošni tarči zopet isti, na mestni tarči Vukmanič, na malokaliberski zmagovalni tarči Pero Cestnik, na malokaliberski splošni tarči zopet isti, na malokaliberski zmagovalni tarči za dame gospa Kušar, na splošni damski tarči gospa Vukmanič in na kmetski tarči Terčelj iz Sv. Jurija.

Nogometna reprezentanca Maribora igra v nedeljo, 19. avgusta proti liginemu moštvu ASK Primorja prijateljsko tekmo v Ljubljani. Reprezentanco sestavljajo igrači Maribora, Rapida in Svobode, ker igra SK Železničar mednarodno nogometno tekmo proti SK Südbahn Graz, in sicer na igrišču pri Tržaški cesti ob 17. Ob 14.30 istotam kolesarska dirka vseh mariborskih kolesarskih klubov.

Plavalne mednarodne tekme na Mariborskem otoku, napovedane za 15. avgusta, so preložene na nedeljo, 19. avgusta.

Maribor na Balkanijadi. Po nalogu Jugoslovanske lahkoatletske zveze bo v nedeljo zjutraj ob 8 na Železničarjevem igrišču izbira za državno lahkoatletsko reprezentanco za balkanske igre v teku na 10.000 m med Maratoncem Kanglerjem in članom SK Železničarja Starmanom.

Nogomet na praznik

Primorje—Celje (reprezentanca) 7:0 (3:0). Ligamoštvo ASK Primorja je na praznik odpravilo celjsko reprezentanco, ki so jo sestavljali igralci Olimpa in Celja, s precej visokim rezultatom, ki bi bil pa lahko še večji, ako bi se domači bolj potrudili. Igra je v splošnem zadovoljila, le prevelika premoč domačih in raztrgana igra gostov je motila njeno lepoto. Gledalcev je bilo malo.

Mars—Primorje jun. 2:1 (1:1). V predtekmi so juniorji Primorja podlegli Marsu.

Belgrad—Zagreb 3:2 (0:2). Reprezentanci Belgrada in Zagreba sta se srečali na praznik v Zagrebu. Zmagal je Belgrad. Gledalcev je bilo nad 4000.

★

Kolesarska podzveza Ljubljana. Važna seja upravnega in tehničnega odbora bo drevi ob 20 v posebni sobi gostilne pri Amerikancu. Udeležba radi predstoječega državnega prvenstva obvezna. — Vsi klubi se opozarjajo, da se vrši kolesarsko prvenstvo Jugoslavije na 150 km v nedeljo, 26. avgusta s startom v Ljubljani ob 6 na Zagrebški cesti pri mitnici. Proga: Ljubljana—Višnja gora—Novo mesto—Kostanjevica—Brežice—Samobor—Sv. Nedelja—Stupnik—Ribarski otok. Pravico startati imajo dirkači glavne skupine. Prvenstvo se vozi ob vsakem vremenu. Dirkač morajo strogo izvajati določbe pravilnikov kolesarske zveze in cestnopolicijskega reda ter morajo imeti kolesa opremljena z dvema zavorama in zvoncem. Izmenjava kolesa je dovoljena samo v primeru preloma. Hrano more dirkač jemati po poti pod pogojem, da se tedaj ustavi; med vožnjo je prepovedano dodajati hrano ali pijačo, da se preprečijo nezgode. Proteste je vložiti najkasneje v roku ene ure po prihodu prvega dirkača na cilj s takso Din 100. Klubi morajo prijaviti svoje dirkače najkasneje do 18. avgusta podzvezi, da jih javi zvezi. Ljubljanski klubi naj jih javijo na današnji seji. Prijavnina znaša Din 10 za vsakega dirkača. — Predsedstvo Kolesarske podzveze.

SK Jadran. Lahkoatletska sekcija sklicuje sestanek vseh članov v torek, 21. avgusta ob 18.30 na igrišču v Kolezliji. Novi člani se sprejemajo istotam. — Redni trening nogometašev bo v torek, sredo, četrtek in petek od 18 dalje in je za vse nogometaše obvezen. Vsi verificirani člani, ki se doslej treninga niso udeleževali, se pozivajo, da se takoj javijo pri g. trenerju na igrišču. — Tajnik.

Mednarodno tenis prvenstvo Jugoslavije v Zagrebu. Jugoslovanska tenis zveza priredi v dneh od 21. do 26. avgusta mednarodni lawn-tenis turnir za prvenstvo Jugoslavije na igrišču ATK v Zagrebu. Nj. Veličanstvi kralj in kraljica sta za to prvenstvo poklonila dva lepa pokala. Program obsega sledeča prvenstva: 1. Gospodje poedinci za mednarodno prvenstvo Jugoslavije in za pokal Nj. Vel. kralja. 2. Gospe posamezno za mednarodno prvenstvo Jugoslavije in za pokal Nj. Vel. kraljice. 3. Utešne tekme. Gospodje posamezno za prvenstvo Hrvatske. Tu lahko igrajo oni, ki izpadejo v prvem ali drugem kolu tekem pod 1. 4. Gospodje v dvoje za mednarodno prvenstvo Jugoslavije. 5. Gospe v dvoje za mednarodno prvenstvo Jugoslavije. 6. Gospe in gospodje mešano za mednarodno prvenstvo Jugoslavije. 7. Gospodje posamezniki seniorji. (Nad 35 let stari igralci.) 8. Juniorji posamezno. 9. Juniorke posamezno. — Prijave se sprejemajo do 20. avgusta. Po dosedanjih prijavah bodo sodelovali poleg domačih mojstrov Kukuljevića, Punčeca, Pallade, Schäfferja in gospe Gostiša še Čehoslovaki, Nemci, Italijani, Španci, Avstrijci in morda Madjari. Imena, kot Hecht, Hebda, Syba, Cramm, Henckel, Palmieri, Bavarowsky, Metaxa, Deutsch, Meier, jamčijo za visoki nivo in popolen uspeh tega turnirja.

Gospodarstvo

Amerika pojde v bimetalizem?

Podržavljenje srebra - Samo volivni manever ali začetek inflacije?

Vsa velefinanca in tudi tisti, ki imajo v žepu še tako malo dolarjev, so bili te dni pozorni na finančno politiko g. Roosevelta; padanje dolarja je zbudilo to pozornost. Kljub temu je najnovejši ukrep Rooseveltove vlade, po katerem se vse zaloge srebra nacionalizirajo, presenetil ves svet. V teku 90 dni morajo vsi tisti, ki imajo količkaj srebra, prodati svoje zaloge državi, in sicer po ceni 50.01 centa za unčo. Izročiti ui treba inozemskih srebrnih novcev, kakor tudi ne srebrnih novcev Združenih držav, prav tako ne srebnih okraskov in že predelanega srebra.

Ta dogodek je seveda zbudil pravo senzacijo in prvi komentar je bil ta, da je dolar vnovič nazadoval. Če vzamemo n. pr. v roke tečajnico v Parizu, ki še posebej sledi manevrom ameriške denarne politike, lahko ugotovimo, da je n. pr. v Parizu notiral dolar prejšnji četrtek 15.11, v petek 14.985, v soboto v Newyorku 14.9175; to se pravi, da je bil že izpod točke, kjer se začne odhod zlata v inozemstvo. V ponedeljek se je položaj dolarja za malenkost zboljšal na 14.94 in 14.98. To je bil najnižji tečaj, ki so ga sploh uradno zabeležili v Parizu. V Parizu menijo, da bo ameriška vlada branila dolar ali z direktno intervencijo, ali pa z izvozom zlata.

Vsi komentarji glasil velefinance v Parizu in v Londonu se strinjajo v tem, da ukrep ameriške vlade nikakor ne naznanja radikalne izpremembe njene denarne politike in da ne bo povzročil takšnega prevrata na denarnem trgu, kakor bi vsakdo v prvem trenutku pričakoval. Toda kdo ve, ali se ti komentarji ne motijo? Splošno sodijo, da gre v prvi vrsti za volivni manever. V teku treh mesecev bodo v Ameriki prve volitve za časa Rooseveltovega vladanja. Predsedniku gre za to, da bo volivni uspeh čim večji. Rad bi razorožil opozicijo, ki jo vodi senator Thomas, ki je zagovornik inflacije in pristaš srebra. S podržavljenjem srebra je Roosevelt potolažil inflacioniste, v prvi vrsti je zadovoljil tiste zvezne države, kjer producirajo mnogo srebra. Postavil je tudi zopet na dnevni red vprašanje inflacije in s tem povzročil dvig cen žita, bombaža in kavčuka. (Radi dežja so žitne cene zadnje dni tudi v Ameriki popustile.) Na ta način bi bili zadovoljni farmerji, katerim je suša prizadela veliko škodo. Volivni manever bi bil torej povsem posrečen.

Z gospodarskega vidika so nove razmere povsem drugačne. Ameriška vlada ima sicer dovolj sredstev, da se dolar lahko zopet ustali, toda mnogi si upravičeno stavijo vprašanje, ali ne bo Roosevelt končno pod pritiskom inflacionistov prisiljen zaključiti ta manever z novo inflacijo? Podržavljenje srebra je samo na sebi postransko vprašanje, glavni problem je, ali je to morda začetek nove denarne politike, ki naj bi se zaključila z inflacijo. Finančni tajnik (minister) Morgenthau je postavil nakupno ceno 50.01 centa za unčo. S tem, da je država določila ceno za nakup srebra, je tudi prerezala vso spekulacijo s srebrom. Certifikati (boni), ki jih bo država izdala v zameno za izročeno srebro in ki bodo imeli veljavnost denarja, predstavljajo tako majhen znesek, da ni mogoče govoriti o inflaciji; mnogi tudi domnevajo, da bo država skrčila obtok navadnega denarja. Edino v primeru, da bi cene nenadno poskočile, računajo z možnostjo povečanja denarnega obtoka, to je inflacije.

Tu stojimo pred novim vprašanjem: Ali namerava Amerika preiti k bimetalizmu, to je denarnemu sistemu, v katerem papirnati denar lahko vsak čas zamenjaš za srebro. Rooseveltova vlada sme v smislu pooblastil, ki jih je prejela že lansko leto, kriti papirnati denar po 75% z zlatom in 25% s srebrom. Če bi hotela država doseči stopnjo 25-odstotnega kritja v srebru, bi morala nakupiti ogromne količine srebra v inozemstvu. Po računih finančnikov bi morala država razpolagati z 1400 milij. unč srebra, če bi hotela doseči to kritje, medtem ko danes razpolaga v resnici samo z 62 milijoni, katerim je treba dodati še drugih 200 milijonov, ki jih bo pokupila v treh mesecih. To bi ne bila niti četrtina od zahtevanega zneska 1400 milij. unč. Če bi Združene države ne nakupovale srebra v inozemstvu, bi potrebovale pol stoletja, da same producirajo tolikšno množino. Ko bi se Združene države odločile za nakupovanje srebra v inozemstvu, bi utegnil res nastati prevrat, ki bi imel dalekosežne posledice za vse mednarodno gospodarstvo.

Ali gre res za bimetalizem? Bimetalizem zahteva, da denar lahko takoj menjaš za srebro ali zlato; vrednost teh kovin mora biti natančno določena, prav tako razmerje med njima. V našem primeru, to je v ameriškem, gre samo za kritje v zlatu in srebru, nikakor pa ne za možnost konvertiranja papirnatega denarja v **zlato in srebro**. Kljub temu je važna okolnost, da je vlada z določitvijo cene srebra tudi indirektno določila razmerje med zlatom in srebrom. Država kupuje zlato po 35 dolarjev za unčo, srebro po 50.01 centa, to je v razmerju 1:70. Za 62 milijonov unč srebra bo država izdala certifikate v vrednosti 80 milijonov, in sicer na podlagi 1.29 dolarja za unčo. Država torej kupuje srebro mnogo ceneje. Iz poročila finančnega ministra posnemamo, da je znesek 1.29 najvišja cena, po kateri sme kupovati država srebro. Če bi srebro to ceno dejansko tudi doseglo, potem bi razmerje med zlatom in srebrom ne stalo več 1:70, temveč 1:27. Če računamo, da bodo boni izdani po vrednosti 1.29 dolarja za unčo, in če upoštevamo, da ima vlada na razpolago 62 milij. unč, katerim se lahko pridruži še 200 milij., bo država izdala lahko največ 320 milij. novega denarja. Gre torej za razmeroma malenkostno vsoto v primeri s kreditnim aparatom Združenih držav. O pravi inflaciji torej še ni mogoče govoriti.

Verjetno je, da bo ta volivni manever prinesel Ameriki tudi nekaj koristi. Splošno sodijo, da bo olajšal trgovino med Ameriko in azijskimi državami, kjer je srebro posebno v čislih. Če bi se Amerika res odločila za bemetalizem, bi to posebno koristilo njeni trgovini s Kitajsko, ki bi lahko postala prvi kupec Amerike. To bi baje tudi bilo ostro orožje proti prodiranju japonskega blaga v vzhodno Azijo.

Občni zbor hmeljske zadruge

Na praznik je bil pri Sadniku na Groblji vsakoletni redni občni zbor Hmeljarske prodajne zadruge, katerega se je udeležilo lepo število zadružnikov. Podana so bila običajna poročila, iz katerih je razvidno, da je zadruga, katere glavni namen je, ščititi interese zadružnikov-producentov, tudi v pretekli poslovni dobi kljub slabim gmotnim razmeram v polni meri izvršila svojo dolžnost. Pri dopolnilnih volitvah sta bila ponovno izvoljena v načelstvo gg. Kač in Marinc, v nadzorstvo pa gg. Žumer, Steblovnik in Kuder. Pri naslednji točki dnevnega reda: Izgledi na letošnji pridelek in gibanje cen, je izčrpno poročal g. inž. Dolinar, ki je opisal stanje hmeljskih nasadov pri nas in drugod ter poglede na gibanje hmeljskih cen. Stanje nasadov se je večinoma povsod precej popravilo in letina ne bo tako pičla, kakor se je prvotno računalo, vendar pa v nobenem primeru ne bo dosegla lanske. Abnormalno visokih cen seveda ne moremo pričakovati, vendar pa so cene, ki jih hočejo nekateri nakupovalci uveljaviti pri nas, vsekakor mnogo prenizke in se zato priporoča hmeljarjem, naj ne nasedajo tem izkoriščevalcem ter ne prodajajo svojega pičlega pridelka izpod cene. Končno so pri slučajnostih razpravljali o nadaljnjem delovanju zadruge. Zasluga zadruge je, da so bila poročila o gibanju cen zadnja leta izredno točna in so hmeljarji za svoj pridelek dosegli večinoma ceno celo izpod svetovne paritete. Da bi pa mogla zadruga v bodoče še uspešneje vplivati na gibanje cen ter ščititi interese hmeljarjev, je nujno potrebno, da se združi v zadrugi večina naših hmeljarjev, da z združenimi močmi delujejo za prospeh našega hmeljarstva in čimbolj uspešno ščitijo svoje koristi.

★

Klirinški promet med Jugoslavijo in Švico. Na klirinškem računu Jugoslavija—Švica je vplačano v korist švicarskih upnikov pri Narodni banki v Belgradu do dne 31. julija 1934 šfr. 17,502.212.52. (Stanje 14. julija šfr. 17,017.133.64.) Od gornjega zneska še ni izplačano švicarskim upnikom: za blagovne dolgove šfr. 992,262.20 (stanje 942.316.66 šfr.), za druge dolgove šfr. 80.823.72 (stanje šfr. 74.268.39). Pri Narodni banki v Belgradu so nadalje prijavljene neizplačane švicarske terjatve za blago v znesku šfr. 3,185.529.64 (stanje 14. julija 3,112.041.89), za druga poslovanja šfr. 132.659.78 (stanje šfr. 132.043.41). Skupno šfr. 4,391.275.34 (stanje 14. julija šfr. 4,260.670.35). — V juliju smo izvozili v Švico za šfr. 881,942 blaga (lani za šfr. 1,066.881), uvozili smo pa blaga iz Švice za šfr. 481,162 (lani 531.720).

Tovarne naravne svile v Jugoslaviji. Iz Aten poročajo, da se neka grška skupina pogaja z našim trgovinskim ministrstvom, da bi dovolilo ustanovitev tovarne za predelavo naravne svile. Načelno je naša vlada baje že pristala na to. Doslej še ni bilo v Jugoslaviji tovarne, ki bi predelovala umetno svilo.

Učinki kartelov. Krušni kartel v Budimpešti je zaprl 50 pekarn z motivacijo, da niso higijenične. Istočasno pričakujejo zvišanje kruha za 10%.

Patronati »Splošnega jugoslovanskega bančnega društva« (Opšte jugoslovensko bankarsko društvo, a. d.) so v smislu komentarja »Jugoslovenskega Lloyda« k zadnjemu občnemu zboru te banke: Banque Belge pour l' etranger v Bruslju, Oesterreichische Creditenanstal, Wiener Bankverein, Banque Commerciale v Baslu in praška Češka banka Union. List hvali sanacijo banke, ki se je izvršila na ta način, da so ti veledelničarji izročili banki za 40 milijonov delnic, in postavlja ta primer za zgled drugim podjetjem, treba je, da patronatski zavodi pokažejo več smisla za naše posebne razmere in da pri raznih transakcijah in operacijah ne gredo za tem, da vržejo vse breme na račun jugoslovanskih akcijonarjev in interesentov, »ki so izven možnosti, da bi pri poslovanju bili odločujoči činitelji«. Takšnih podjetij, pri katerih so jugoslovanski delničarji izven možnosti, da bi odločevali, je pri nas menda precej.

Prokuristi »Assicurazioni generali«. Po sklepu upravnega odbora zavarovalnic »Assicurazioni generali« v Trstu so bili imenovani za prokuriste te zavarovalnice v Belgradu: Louis Beck, dr. Giuseppe, Levi in dr. Robert Neuberg. Ta imena nam Jugoslovanom mnogo povedo.

Zakup velikoprodaje tobaka in cigaretnega papirja. Zbornica za TOI v Ljubljani opozarja interesente, da se odda velikoprodaja tobaka in cigaretnega papirja za dobo 1935—1940 v zakup na licitaciji dne 15. septembra 1934. Pogoji zakupa so interesentom na vpogled v zbornični pisarni ob navadnih uradnih urah.

Borza

Dne 16. avgusta 1934.

Denar

Dolar se je nekoliko popravil. Angleški funt v zasebnem kliringu 235.80—237.40, avstrijski šiling 8.02—8.12. Funt v zasebnem kliringu v Zagrebu 234.70—236.30, v Belgradu 234.10—233.20, pezeta 610 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2302.63—2313.99, Berlin 1324.58—1335.38, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.25—171.85, Newyork 3333.28—3361.54, Pariz 223.88—225, Praga 140.95—141.81, Trst 290.74—293.14.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din.

Curih. Pariz 20.20, London 15.4075, Newyork 303.25, Bruselj 71.93, Milan 26.28, Madrid 41.875, Amsterdam 207.725, Berlin 119.80, Dunaj 72.73 (56.80), Stockholm 79.45, Oslo 77.40, Kopenhagen 68.80, Praga 12.725, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, vojna škoda 335—336, 8% Bler. pos. 66—67, 7% Bler. pos. 56.50—57.50, agrarji 38—40, 6% begl. obv. 58—60.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72, agrarji 38—40, vojna škoda 335—337, 9. 336—338, 12. 337—339, 6% begl. obv. 68—69, 7% Bler. pos. 56.50—57. — Delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agr. banka 220—225, Osj. sladk. tov. 120 bl., Bečkerek sladk. tov. 800 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 72—72.50, vojna škoda 336—337, 9. 333—335, okt. zaklj. 337, 12. 338—339, 6% begl. obv. 55.75—59.25, 7% Bler. pos. 57—57.25, 7% pos. DHB 69 zaklj. — Delnice: Narodna banka 4075 zaklj., Priv. agr. banka 218 zaklj

Žitni trg

Ljubljana. Koruza popol. suha, za mletev sposobna, kval. gar. 147.50—150, pšenica bač., 79/80 155—157.50, bač., 80 kg, 1% 157.50—160, moka bač., nularica 250—255, ban., nularica 255—260.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet srednji.

Budimpešta. Tendenca neodrejena. Promet srednji. Pšenica okt. 16.28—16.29, zaklj. 16.27—16.28, marec 17.22—17.26, zaklj. 17.17—17.18, rž okt. 12.80—12.92, zaklj. 12.92—12.93, marec 13.72—13.85, zaklj. 13.83—13.85, koruza avg. 10.30, zaključek 10.30—10.32, sept. 10.48—10.50, zaklj. 10.48—10.49, maj 10.30—10.40, zaklj. 10.40—10.42.

Chicago. Pšenica maj 108.50, sept. 102.50, dec. 105, koruza sept. 76.25, dec. 79.75, oves dec. 51.375, rž sept. 86, dec. 89.

Winnipeg. Pšenica okt. 88, dec. 89, maj 92.50.

Nezgodna renta mu je splavala po vodi

Pred kazenskim sodnikom-poedincem okrožnega sodišča g. Jožetom Gorečanom se je danes dopoldne zagovarjal 25 letni delavec Jože iz Žalne pri Višnji gori, ki je bil zaposlen pri vrvarni na Grosupljem. Obtožen je bil prestopka goljufije na škodo OUZD v Ljubljani. OUZD je jeseni 1932 lažno navedel, da se je ponesrečil na roki pri delu v vrvarni na Grosupljem. V resnici pa je dobil poškodbo pri nekem tepežu, ko ga je udaril delavec J. Baraga. OUZD je zanj plačal 3335 Din raznih stroškov, imel pa bi dobiti še mesečno nezgodno rento po 108 Din. Pa so odkrili sleparijo.

Sodnik: »Ali je vse res, kar pravi obtožnica?« Obtoženec: »Res je, pa jaz nisem hotel nič dobiti. Drugi so mi rekli, naj tako napravim.« ... »Samo malo sem se prasnil pri stroju.« Sodnik mu je očital: »Baraga vas je poškodoval, ne stroj. Sami ste priznali, da ste zdravnika dr. Kalina na Grosupljem napačno informirali o poškodbi.« Obtoženec se je izgovarjal: »Nisem imel namena priti do rente!« Sodnik: »Ali ostanete pri svojem zagovoru?« Obtoženec: »Sam ne vem.« Sodnik: »Mislite, da boste zato dobili zlato uro z verižico?« Jože je bil po kratkem procesu obsojen na 4 mesece strogega zapora in 120 Din denarne kazni odnosno nadaljnja dva dni zapora ter v izgubo častnih državljanskih pravic.

Novo mesto

Čez Težki potok pod Regerčo vasjo je napravljen nov, 1.50 m širok, močan, lesen most, katerega sta postavili novomeška in šmihel-stopiška občina. Uprava grmske kmetijske šole pa je dovolila speljati po svojem posestvu poldrugi meter široko trdo vozno pot.

Kopalna sezona je letos zelo slaba. Vedno nagajata dež in sapa, tako, da se Krka ne more dodobra ogreti. Mestna občina je na svojem kopališču postavila prho, da se kopalci lahko vsaj pod prho zmočijo ter nato ležejo na solnce.

Nadcestno razsvetljavo po zgledu večjih mest bomo dobili tudi pri nas namesto sedanjih po vogalih pritrjenih žarnic, kadar se bo pričelo mesto preurejevati po novem regulacijskem načrtu, kar se bo vsaj delno menda zgodilo že prihodnje leto.

Podčetrtek

Dne 10. avgusta smo imeli tu običajni Lovrenčev sejem. Toda nihče ni mislil in še tudi danes, ko to pišemo, ne moremo verjeti, da bo ta sejem, ki je pripeljal druga leta na tisoče ljudi, letos skoraj prazen. Ni bilo ne ljudi, ne trgovcev, sploh nič, niti običajnih radovednežev ne. Nekateri so sicer ogledovali posamezne izložbe, toda kaj, ko denarja ni. Naj bi si vendar enkrat zapomnili oni, ki vedno trdijo, da ima kmet denar v štumfih, kako veliko bedastočo govorijo. Naš kmet je danes popolnoma obubožan in brez vseh denarnih sredstev. Ako bo šlo tako dalje, smo brez skrbi, da bodo to uvideli tudi merodajni faktorji. Samo govoriti o krizi in da je drugje še slabše, ne bo več dolgo pomagalo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 17. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Postanek in razvoj toplotnih neviht (M. Čadež) 19.30 Onstran Gorjancev (Vladimir Regally) 20.00 Plošče 20.15 Prenos iz Zagreba 21.45 Plošče 22.00 Čas, poročila, alhka glasba

Sobota, 18. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Primorska ura (g. Venturini) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Radijski orkester: operna glasba, vmes poje g. Drmota arije iz slovanskih oper 21.30 Plošče 22.00 Čas, poročila, mandolinistični kvartet.

Drugi programi:

PETEK, 17. avgusta: *Belgrad:* 23.30 Klav. konc. — *Dunaj:* 22.00 Konc. iz Salzburga 23.40 Več. gl. — *Berlin:* 18.30 Vok. konc. — *Budimpešta:* 20.00 Konc. prestol. ork. 23.35 Viol. konc. — *Trst-Milan:* 20.45 Simf. konc. — *Praga:* 15.15 Rad. konc.

SOBOTA, 18. avgusta: *Belgrad:* 22.50 Glasba kapele — *Dunaj:* 19.20 Zab. gl. 22.50 Več. gl. — *Berlin:* 18.20 Trio za klav., viol. in čelo — *Bratislava:* 22.30 Cig. gl. — *Budimpešta:* 20.22 Konc. ork. članov drž. opere 21.50 Cig. gl. 23.00 Jazz glasba — *Trst-Milan:* 19.30 Pisana glasba — *Praga:* 19.10 Koncert.

Naznanila

Glavna skupščina JUU v Belgradu. Opozarjamo udeležence glavne skupščine, da si morajo poleg voznega listka nabaviti pri železniški blagajni tudi posebne legitimacije po 5 Din. Te legitimacije morajo dati overoviti pri povratku pri železniški blagajni v Belgradu. Udeleženci iz dravske banovine odpotujejo 17. avgusta ob 9 zjutraj iz Ljubljane.

Ljubljana

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

Celje

c *Romarski vlak iz Savinjske doline k Mariji Bistrici* (v Hrvaškem Zagorju) dne 27. in 28. avgusta vozi po sledečem redu: Odhod iz Velenja v ponedeljek, 27. avgusta ob 6 zjutraj; ustavi se na vseh postajah in pride v Celje ob 7.15. Iz Celja pelje ob 8 in pride na Grobelno ob 8.20, v Šmarje pri Jelšah pa ob 8.45. Med potjo sprejema romarje na vseh postajah od Celja do Šmarja pri Jelših. V Šmarju se ustavimo za dve in pol ure, da obiščemo Marijino svetišče in cerkev svetega Roka, kjer bo sv. maša za romarje. Ob 11.40 pelje vlak naprej in pride ob 14.20 na postajo Zlatar-Bistrica; tam smo na cilju! Vračamo se isto pot in sicer v torek, 28 .avgusta ob 10.30; ob 12.30 smo v Rogaški Slatini, kjer se ustavimo dve in pol ure, da si ogledamo Rog. Slatino. Ob 15 se odpeljemo naprej in smo na Grobelnem ob 15.50 in ob 16.20 v Celju. Iz Celja pelje vlak ob 16.40 in pride v Velenje ob 17.50! Seveda se bo vlak tudi na povratku ustavljal na vseh postajah od Šmarja pri Jelšah pa do Velenja. — Vozni listki se dostavijo do sobote, 18. avgusta vsem župnim uradom, odkoder potujejo romarji, da jih lahko v nedeljo razdele! Pridjalo se bo povsod še več voznih listkov, če se še kdo priglasi, za kar je še vedno čas do prihodnje nedelje, 26 .avgusta! Če bi pa listkov zmanjkalo, naj se gg. dušni pastirji obrnejo ponje na kapucinski samostan v Celju! Cena 45 Din tja in nazaj ostane! P. n. gg. dušni pastirji naj blagovolijo v nedeljo (19. avgusta) vse to vernikom oznaniti! — P. Ladislav, prireditelj romanja.

Kamnik

Priznanje poštni direkciji v Ljubljani. V soboto smo poročali o pomanjkanju potrebnih moči na kamniški pošti za raznašanje pošte v okolici. Okoličani so se čutili hudo prizadete, ker so morali v sredi živahne tujske sezone sami hoditi po pošto v Kamnik. Ker je bil en pismonoša premeščen, drugi pa je bolan, smo se obrnili na poštno direkcijo v Ljubljani s prošnjo, da dodeli kamniški pošti vsaj še enega pismonoša. Poštna direkcija je uvidela nujno potrebo in je res že takoj v nedeljo ustregla prošnji, za kar ji je okoliško prebivalstvo zelo hvaležno.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

✝

Zapustila nas je za vedno naša ljubljena mama, gospa

JERICA CIMPERMAN

včeraj, dne 15. avgusta ob 7 zvečer, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 17. avgusta 1934 ob štirih popoldne iz hiše žalosti Tržaška cesta št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1934.

Žalujoči rodbini:

Cimperman, Japelj.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kmetski fant

star 20 let, vajen konj, išče službo, najrajši v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« 9281. (a)

Službo dobe

Graščinski sluga

z dobrimi spričevali, zmožen nemščine, se sprejme na deželo. Spričevala z zahtevkom plače je poslati na Oskrbništvo graščine Neukloster, Sv. Peter v Savinjski dolini. (b)

Natakarica

pridno, pošteno in simpatično, s kavcijo, takoj sprejmem. - Naslov pove uprava »Sovenca« pod št. 9288. (b)

Stalno službo

dobi sodelavec (-ka), kateri bi položil 15.000 Din v gotovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trgovina« 9284. (b)

Letovišča

Letoviščarji,

penzijonisti, pozor! V najem dam v lepem kraju blizu mesta Slov. Bistrica novo visokopritlično hišo, 2 sobi, kuhinja in drugo, z lepim zelenj. vrtom in sadonosnikom. Kupci naj se oglasijo na: Kos Ivan, župan, Slov. Bistrica. (L)

Vajenci

Vajenec (-ka)

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Pogoj: Pridnost, poštenost in izvrsten računar. - Razen obleke oskrba pri nas. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Takoj« št. 9286. (d)

Stanovanja

Enosobno stanovanje

s kuhinjo in shrambo, v pritličju, se odda s prvim septembrom. Lepodvorska ulica 3. (č)

Podstrešno stanovanje

soba in kuhinja, se odda največ dvema osebama. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9309. (č)

Prazna sobica

se takoj odda. Lampetova ulica 13 (Trnovo). (s)

Solnčno sobo

udobno, z balkonom in posebnim vhodom, oddam takoj ali pozneje boljšemu gospodu. Bleiweisova cesta 9/II., levo. (s)

Vnajem

Mizarsko podjetje

se odda v najem s koncesijo, gonilno silo, zalogo lesa, modernimi stroji in kompletnim orodjem za pomočnike, 20 do 30 garnitur. Sprejme se tudi mojster ali delovodja kot družabnik s primernim kapitalom. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9268. (n)

Poizvedbe

Poziv!

Dotični znani gospod, ki je v torek zvečer ujel malo papigo na Sv. Petra nasipu, naj jo odda v trgovini Merhar, Sv. Petra cesta 22 (proti nagradi). (e)

Denar

Hranilno knjižico

kupim in plačam polno vrednost v 4 mesecih. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Takoj« št. 9286. (d)

Auto-motor

Tovorni avto

rabljen, v zelo dobrem stanju, 1000 kg nosilnosti, naprodaj za 4000 Din. — Mlekarna Bernhard, Maribor. (f)

Avto

znamke Steyer, 6 sedežni, tudi kot tovorni avto uporaben, v zelo dobrem stanju, poceni proda mlekarna Bernhard, Maribor.

Avto »Opel«

skoraj nov, štirisedežna limuzina, prevožen 18.000 km, naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9269. (f)

Kupimo

Dežno pokrivalo

vozno, 3×4, dobro ohranjeno, kupim. Bartol, Tyrševa c. 31. (k)

Posestva

Parcele

poceni naprodaj! V najlepšem, razvijajočem se delu Ljubljane, ob topničarski vojašnici. Gramoz na stavbišču, zaradi tega zidanje cenejše. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9270. (p)

Prodamo

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Gospodinje, gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko **Florjančič**, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja najceneje **Strgulec Pavel**, Gosposvetska c. 13 (Kolizej), Ljubljana (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri **Iv. Schumi**

Dolenjska cesta

Telefon štev. 2951

Tehtnico

decimalko, novo, za 1000 kg, za tehtanje živine — proda Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska 73. 1

Koroške brusnice

planinske (Preiselbeeren), dnevno sveže, dobro izbrane, razpošilja po pošti ali brzovozno od 5 kg naprej po dnevni ceni Zechner Henrik, trgovec, Libeliče, Koroško. (l)

Zaradi preselitve

naprodaj več vinskih sodov vsake velikosti. Na ogled v kopališču na Ježici pri Ljubljani. (l)

Nudimo Ia. sir

franko vsaka postaja Slovenije, polemendolec 18 Din, trapist (tudi v blokih) 15 Din, salama 17 Din, surovo maslo 24 D.

Prodamo

tudi vrče za mleko 30 l in Morsinov aparat za preiskavanje mleka po tolšči. (Plača se vrče ev. tudi s hran. knjižico Zadružne zveze.)

Kupimo

električni motor 1 KS za istosmerni tok (220 voltov), dobro ohranjen, kot nov, za pogon ročnega posnemalnika 400 lit. in pinje (ev. kompletno s transmisijo).

Mlekarska zadruga Izlake pri Zagorju ob Savi.

Svetovno znana tvrdka odda

zastopstvo

za samoprodajo njenega v vsakem poklicu potrebnega proizvoda. Gospodje s srednješolsko izobrazbo med 25 in 35 leti, ki žele posvetiti svoj čas prodaji, naj pošljejo hrvatsko-nemške ponudbe s sliko na

Propagando d. d., Zagreb, Jelačičev trg 5, pod šifro „Future“

Alja Rahmanova: 4

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

Toda navdušenost ga je hitro minila kakor ga je hitro obšla. Obraz mu je takorekoč upal in rdečica na licih, ki je ostala od navdušenja, je bila v kričečem nasprotju z brezupnostjo, ki so jo zdaj izražale njegove poteze.

»Vse so tovariši odstavili, tudi Boga; enega pa niso mogli pregnati, glejte: vesti! O, ko bi vedeli, kako me ta često grize in peče! Hvala Bogu, da je še sredstvo zoper to! Vzamem stekleničico vodke, pa odleže! — — — Sicer pa niso vsi take svinje kot jaz; so še pošteni ljudje. Ko sem prodajal pianino, sem naletel na nekega železniškega ključavničarja, nekega Dvinjaninova. Vaš oče ga je nekoč zdravil. Dvignil je tolik hrup, da sem moral opustiti prodajo; vzel je pianino na svoje stanovanje in ga hrani za vas. Lahko pošljete ponj v Tjumen!«

Odšel je; njegov vlak, je dejal, se kmalu odpelje. Skoro jokaje me je prosil odpuščanja in je bil ves ginjen, ko sem mu ob slovesu kljub vsemu dala roko.

Doma sem materi povedala samo to, da sem se sestala s Pavlom Ivanovičem in da je naš pianino v Tjumenu; o prodanih stvareh nisem črhnila besedice, ker sem vedela, kako strašno bi mater zadelo.

19. septembra 1920.

Večer. Dež pada na streho. Ledenomrzli veter sili skoz rege v vagon. Mati leži na postelji, zavita v odeje, in ječi; zopet je bolna. Irina in Nataša sta šli k Tanji na obisk; luč zopet ne gori, temno, brezutešno je v prostoru. Toda v moji duši je svetlo.

Zgodaj sem šla v knjižnico. Vzela sem s seboj dnevnike, ki sem jih bila Otmarju že enkrat izročila, pa mi jih je zopet vrnil. Topot pa za vedno, o tem sem bila prepričana.

★

Prvi človek, ki sem ga dobila v knjižnici, je bil Otmar. Zdelo se mi je, da že čakal na me.

»Prišla sem, da se poslovim od vas!«

»Pojdiva malo na sprehod. Gospodična Ljuba me bo nadomestovala v službi!«

Stopila sva na ulico in Otmar mi je segel pod pazduho.

»Kdaj se odpelje vaš vlak?« sem vprašala tiho.

»Saj vendar ne grem od vas!« je rekel odločno.

»Ne, ne smete ostati. Morate se odpeljati!« sem silila vanj; toda glas mi je bil zamolkel in brezvočen in je pričal, da ni res, kar govorim. In ko mi je nato Otmar krepko stisnil roko, nisem zinila nobene več.

Hodila sva dolgo, brez načrta, brez smotra po ulicah, kjer še nisva bila nikoli. Hodila sva molče. Toda kako poln, prepoln sreče je bil ta molk!

Dospela sva v široko, umazano ulico z majhnimi, zanikrnimi hišicami, kjer so stanovali sami Tatarji.

Tu se Otmar ustavi in mi nežno pogleda v oči.

»Alja; ti!« je rekel. V tem hipu sem pozabila na vse, na vse trpljenje zadnjih let, pomanjkanje in poniževanje, gladovanje in strah. Pozabila sem, da prav za prav nisem imela pravice do njega, da bi se moral vrniti v domovino. Bila sem tako srečna!

Kratki, megleni jesenski dan se je nagibal; droben dež je lil z neba; za naju pa je bil najlepši pomladnji dan. Dospela sva do katoliške cerkve. Otmar me je povabil, naj grem z njim v cerkev. Nobenega človeka ni bilo notri; usedla sva se v eno zadnjih klopi, čisto tesno drug ob drugem. Sedela sva dolgo. Ne vem, če je Otmar molil; ves čas ga nisem pogledala. Toda vedela sem, da mi je v tem trenutku podaril vse življenje; zrla sem v rdečo svetilko, visečo tam v daljavi, v hiši božji, ki mi je bila tuja, in molila sem iskreno. Mnogo vročih besed sem izrekla, mnoge misli so se mi podile po glavi, toda vsebina mojih molitev je bila le ena:

»Moj Bog, pomagaj mi, da ga osrečim in zanj živim vse svoje žive dni!«

Ko sva stopila iz cerkve, se je že stemnilo. Iz oken malih hiš so bleščale luči, nobenega človeka ni bilo videti. Obstala sva. Otmar me je objel, me tesno privil k sebi in poljubil na usta.

★

Otmar me je spremil do našega bivališča, in ko me je ostavil, sem se umaknila v svoj kotiček, omamljena, skoro blazna od sreče.

Zgodil se je, zgodil čudež ljubezni! Tvoja sem, sonce moje!

22. septembra 1920.

Pri obedu je povedala Nataša, da se je v knjižnici seznanila z nekim slikarjem, knjazom (ruskim knezom).

»Kakor je bilo videti, se je na prvi pogled zaljubil v me. Prosil me je, če nas sme obiskati; seveda sem mu pritrdila. Danes pride.«

To je pripovedovala Nataša mimogrede, skoro zaničljivo. In že je potrkalo na vrata.

Odprla sem. Bil je mlad mož v raztrgani vojaški uniformi s tatarsko čepico v roki; potepuh z velike ceste, bi rekla, če bi ne bila zdaj večina dostojnih ljudi tako oblečena.

»Igor Vladimirovič Lvov,« se je predstavil in pri tem napravil poklon, ki je bil v nenavadnem nasprotju z njegovo obleko. Nisem si utegnila ogledati njegovega obraza. Toda po tem, kako je pozdravljal sestri in poljubil materi roko, sem sklepala, da je iz družbe »bivših«. Nataša mu je z vljudno kretnjo podala roko in ne da bi kaj zinila, stopila k svojemu tapčanu, se zavila v odeje in se ulegla.

»Ali vam ni dobro?« je vprašal gost z genljivo nežnostjo.

»Kaj še! Jaz vedno ležim; kaj naj sicer počnem? Opravim službo v knjižnici in potem se uležem,« je odgovorila Nataša pikro.

Gost je v zadregi pogledoval zdaj Natašo, zdaj nas.

»Sicer pa, kaj pa vi storite za občestvo? Jaz vsaj služim v knjižnici; in kaj delate vi?« je vpraševala Nataša.

»Jaz — jaz sem slikar. Pred revolucijo sem bil v voju pažev, potem sem bil na akademiji za umetnost, pa ne prav dolgo, in potem sem sedel, eno leto celo v samotnem zaporu...«

Govoril je s prijetnim, skoro ponižnim glasom. Zdaj sem opazila, da je bil neverjetno podoben Nataši: iste modre oči, isti orlovski nos, iste plemenite poteze na nežnem, bledem obrazu. Ko bi v tem hipu stopil tujec v vagon, bi moral na vsak način misliti, da sta brat in sestra. Oba sta rojena »belorokca«, sem si mislila.

»Ali vaši starši še žive?« je vpraševala Nataša dalje.

»Mati živi; tudi njo so šele pred kratkim izpustili iz zapora. Očeta so ustrelili.«

Tudi to je povedal enako mehko, in da so mu očeta ustrelili, se je glasilo ob sebi umevno.

»Zakaj pa še vedno stojite?«

Gost se je brez pomoči oziral okrog, kajti res ni imel kam sesti.

»No, sedite enostavno semkaj k meni, saj nismo v salonu, kjer bi morali paziti na družabne oblike!« je rekla Nataša zbadljivo.

Nekaj časa sta se menila, potem je pa naenkrat izjavila, da hoče mir, in se je obrnila k steni. Morale smo me zabavati nje obisk, in ko je izpil še eno skodelico čaja, se je poslovil, ne da bi se Nataša še kaj zmenila zanj.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič.